

PROTECCIÓN SOCIAL

12

María Bastida Domínguez

Profesora contratada doutora no Departamento de Organización de Empresas e Comercialización na Universidade de Santiago de Compostela

Santiago Lago Peñas

Catedrático de Economía e director do grupo de investigación GEN da Universidade e Vigo

Alberto Vaquero García

Profesor titular de Economía Aplicada e membro do grupo de investigación GEN da Universidade e Vigo

Índice Capítulo 12

PROTECCIÓN SOCIAL	3
12.1. Introducción	3
12.2. A protección social na Unión Europea. Análise xeral.....	3
12.3. Pensións contributivas da seguridade social: aspectos xerais.....	5
12.4. Análise dos datos sobre as pensións do sistema	15
12.5. Outras prestacións.....	22
12.6. Pensións de carácter non contributivo e asistencial.....	25
12.7. Dependencia.....	30

Capítulo 12. PROTECCIÓN SOCIAL

12.1. Introducción

Os sistemas de protección social posibilitan a cobertura ante continxencias como a inestabilidade no emprego, a enfermidade, a incapacidade ou morte (viuvez e orfandade). Nos Estados modernos, ademais, son un importante instrumento económico e social que permite a redistribución das rendas. En España temos, dunha parte, as pensións e prestacións do sistema de Seguridade Social, que conforman a vertente contributiva do sistema. Doutra, a denominada cobertura asistencial, configurada polas pensións non contributivas da Seguridade Social, a renda de integración social (RISGA), as prestacións derivadas da Lei de integración social dos discapacitados (LISMI) e aquelas establecidas na Lei da dependencia. En 2020 apróbase a aplicación dun ingreso mínimo vital a nivel nacional.

En materia de pensións houbo cambios substanciais nos últimos anos. O máis importante foi o aprobado coa Lei 27/2011, do 1 de agosto, sobre actualización, adecuación e modernización do sistema de Seguridade Social. Esta normativa foi modificada polo Real decreto lei 5/2013, do 15 de marzo, de medidas para favorecer a continuidade da vida laboral das persoas traballadoras de maior idade e promover o envellecemento activo.

Dende aquela, estase a incrementar de xeito progresivo a idade de xubilación dende os 65 anos ata os 67 en 2027. O período de cómputo para a pensión pasa dos 15 aos 25 anos en 2022, aínda que se mantén 15 anos como mínimo de anos cotizados para ter dereito a unha pensión contributiva. Ademais, abandónase a actualización automática das pensións, optando por un sistema que considera a actualización en función dos ingresos e gastos do sistema, o denominado factor de revalorización anual. Por outra parte, introdúcese un factor de corrección ou de equidade interxeneracional, que vincula a prestación coa esperanza de vida no momento da xubilación¹.

12.2. A protección social na Unión Europea. Análise xeral

Iníciase este capítulo analizando as grandes cifras de ingresos e gastos en protección social nos países da UE entre 2000 e 2017 (último dato dispoñible ao peche deste

¹ En maio de 2018 o Goberno de España apraza a súa aplicación ata 2023 (estaba prevista a partir de 2019), co obxecto de acadar o seu apoio aos orzamentos do Estado para 2018. Ademais, apróbase unha suba do IPC a todas as pensións.

Capítulo 12. Protección social

informe), a partir do sistema SEEPROS da Oficina Estatística da UE (Eurostat).

Nos cadros 12.1 e 12.2 sintetízase a evolución dos ingresos e gastos do total das funcións da protección social en relación co PIB, na UE28, UE27 e UE15 e por países. Comezando cos ingresos, España presenta movementos de aumentos e diminucións anuais tras o forte incremento das contías de 2009 respecto a 2008 (máis de tres puntos), fundamentalmente pola caída do denominador como consecuencia da chamada Gran Recesión. Dende 2013 comeza a decrecer, ata chegar ao 22,4% en 2017. En 2017, a diferenza entre España e a UE28 é de 6,8 puntos (7,8 puntos respecto a UE15).

No que atinxe aos gastos, España en 2017 está 5,4 puntos por baixo da media de UE15 e a 4,8 da UE28. As medidas de axuste pola crise (sobre todo en 2007 e 2008) inflúen nas dotacións para a protección social de todos os países da UE. En 2017 España dota o 23,4% do seu PIB para a protección social, catro décimas menos que en 2016.

Cadro 12.1

Ingresos de protección social sobre o PIB na UE. 2000-2017

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
UE28	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	28,1	30,2	29,6	29,9	30,4	30,4	30,1	30,0	29,6	29,2
UE27	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	27,5	29,5	29,4	29,2	29,7	30,0	29,8	29,5	29,4	29,2
UE15	26,9	26,8	27,0	27,5	27,5	27,4	27,2	28,5	29,0	31,0	30,5	30,8	31,3	31,4	31,1	31,0	30,5	30,2
Béxica	27,0	27,0	28,0	27,7	28,4	27,5	27,4	27,2	28,6	30,0	30,2	30,4	30,4	30,7	30,4	29,9	29,1	29,4
Bulgaria	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	15,0	14,0	14,2	15,7	17,7	17,6	17,5	17,7	19,2	20,1	19,0	18,4	18,3
Rep. Checa	17,8	17,6	18,2	18,3	17,7	17,9	18,0	18,5	18,4	19,9	20,2	20,2	20,4	20,9	20,5	19,7	19,4	19,6
Dinamarca	31,4	32,5	32,7	34,4	33,7	33,6	32,1	35,7	35,9	39,6	38,6	37,2	37,3	38,5	36,1	38,0	36,5	35,9
Alemaña	30,1	29,7	30,1	30,7	30,2	29,9	29,3	28,6	29,2	32,1	32,1	31,1	31,4	31,1	30,9	31,0	31,4	31,6
Estonia	13,6	12,8	12,4	12,3	12,7	12,2	11,8	11,7	14,4	18,5	17,2	15,3	14,7	14,4	14,4	15,7	16,2	15,6
Irlanda	17,6	18,2	18,2	18,7	19,0	19,3	19,5	20,4	22,8	25,4	27,0	25,7	25,0	24,1	21,9	16,7	16,7	16,3
Grecia	19,8	19,9	20,0	20,2	21,0	21,8	22,0	22,8	23,8	26,4	26,5	26,9	26,2	26,5	25,7	25,8	26,2	26,6
España	20,9	20,7	21,6	21,2	21,3	21,6	21,7	21,8	22,6	25,5	24,9	25,3	24,8	25,2	24,6	23,7	22,4	22,4
Francia	29,7	30,3	30,6	30,6	30,4	30,7	30,9	30,8	31,6	32,7	32,2	32,6	33,5	34,0	34,3	34,1	34,3	34,3
Italia	24,4	24,5	24,9	24,5	25,6	25,6	25,9	26,2	26,8	28,4	29,0	28,6	29,5	30,3	30,6	30,5	30,2	29,7
Chipre	17,3	17,5	18,1	20,4	19,3	20,1	20,5	20,3	19,7	22,4	22,3	22,5	27,3	21,0	21,1	21,3	19,9	19,9
Letonia	15,4	14,6	13,9	13,5	13,2	13,1	13,4	12,8	13,3	16,9	18,2	15,5	14,3	14,6	14,6	15,0	15,3	14,9
Lituania	15,8	14,8	14,2	13,8	14,5	14,5	15,2	15,6	16,9	18,3	16,4	15,2	14,4	14,3	14,9	15,9	16,8	16,5
Luxemburgo	20,8	22,8	22,7	23,6	23,1	23,2	22,4	21,8	23,7	25,6	24,5	23,4	25,8	25,3	26,1	24,1	24,0	24,2
Hungría	19,9	19,8	20,4	20,3	20,1	20,9	23,2	23,7	24,0	27,0	25,3	21,3	20,8	21,3	20,3	19,2	18,7	18,0
Malta	16,6	17,5	17,5	17,4	17,9	17,7	17,8	17,8	18,1	19,6	19,3	18,9	19,1	18,9	18,2	16,8	16,6	16,1
Holanda	30,7	27,6	28,4	29,9	30,3	29,9	29,2	29,3	30,1	31,0	31,0	32,2	33,8	33,6	33,9	33,3	33,5	33,2
Austria	27,8	28,0	28,1	28,3	27,9	27,6	27,2	26,6	27,2	28,9	29,0	28,6	29,0	29,5	29,6	29,5	29,4	28,9
Polonia	19,8	21,4	21,4	21,1	20,2	20,3	20,1	19,1	19,2	19,6	18,8	18,8	18,3	19,7	19,2	19,7	20,9	20,4
Portugal	20,2	20,5	21,9	22,7	24,6	24,9	24,8	24,2	24,6	26,7	26,7	26,9	27,0	28,2	27,6	26,8	26,7	26,4
Romanía	13,9	12,6	13,9	13,7	12,9	16,5	15,4	15,6	15,6	17,5	19,2	19,1	18,7	18,3	18,1	18,0	15,2	15,2
Eslovenia	23,3	23,5	23,7	23,3	22,9	23,0	22,2	21,4	21,6	24,1	24,2	24,3	24,6	24,6	24,2	23,4	22,8	22,3
Eslovaquia	19,0	18,9	19,1	18,0	17,0	16,8	17,6	17,3	17,3	19,7	19,8	19,3	19,4	18,8	19,4	18,6	19,3	19,3
Finlandia	27,5	27,6	28,2	28,4	28,4	28,5	28,8	27,8	28,7	31,5	31,7	31,1	32,1	32,6	33,1	32,6	32,6	31,2
Suecia	32,6	33,2	33,4	34,8	34,4	33,8	32,5	32,7	32,0	32,5	31,4	30,4	31,6	31,7	31,4	31,1	31,8	30,8
Reino Unido	23,9	23,9	23,2	24,8	24,8	25,0	24,7	31,7	31,6	34,1	31,0	33,9	34,1	32,9	31,9	32,6	30,4	29,4

Alguns datos son provisionais, poden existir diferenzas con publicacións nacionais posteriores.

s/d: sen datos.

Fonte: Eurostat.

Cadro 12.2

Gastos de protección social sobre o PIB na UE. 2000-2017

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
UE28	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	26,1	28,8	28,6	28,3	28,7	29,1	28,9	28,6	28,5	28,2
UE27	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	26,0	28,8	28,6	28,3	28,7	28,9	28,7	28,4	28,1	27,9
UE15	25,5	25,6	25,9	26,7	26,6	26,7	26,5	25,9	26,7	29,5	29,4	29,1	29,6	29,8	29,5	29,2	28,9	28,8
Bélica	25,2	26,0	26,4	27,1	27,1	26,9	26,7	26,3	27,9	30,2	29,6	29,9	29,7	30,0	30,0	29,8	29,2	28,8
Bulgaria	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	14,6	13,8	13,4	14,7	16,1	17,1	16,5	16,5	17,6	18,5	17,7	17,4	16,9
Rep. Checa	18,0	17,8	18,6	18,6	17,8	18,0	17,6	17,6	17,9	20,1	20,0	20,1	20,4	20,2	19,7	19,0	18,9	18,6
Dinamarca	28,1	28,5	28,9	30,1	29,9	29,5	28,4	30,4	30,4	34,3	34,0	33,5	33,6	34,5	34,4	33,7	32,5	32,2
Alemaña	28,9	28,8	29,5	29,9	29,2	29,1	27,9	27,0	27,4	30,8	30,1	28,8	28,9	29,3	29,1	29,4	29,7	29,7
Estonia	13,8	13,0	12,6	12,5	12,9	12,4	12,0	11,9	14,6	18,7	17,4	15,5	14,9	14,8	14,8	16,0	16,6	16,0
Irlanda	14,8	15,4	16,0	16,2	16,8	16,8	17,1	17,6	20,2	24,1	24,9	24,2	23,6	22,6	20,7	15,8	15,9	15,0
Grecia	18,1	18,5	18,5	18,6	18,9	20,4	20,6	21,3	22,8	24,8	25,9	27,3	28,1	26,4	26,0	26,1	26,1	25,2
España	19,5	19,1	19,5	19,8	19,9	20,2	20,1	20,4	21,6	24,7	24,8	25,5	25,7	26,0	25,5	24,7	23,8	23,4
Francia	28,9	29,2	29,8	30,5	30,6	30,7	30,7	30,4	30,8	33,2	33,2	33,0	33,8	34,2	34,5	34,3	34,3	34,1
Italia	23,7	23,9	24,3	24,7	24,9	25,2	25,5	25,6	26,6	28,7	28,7	28,4	29,1	29,7	29,8	29,8	29,4	29,1
Chipre	13,7	13,8	14,9	16,7	16,4	16,6	16,7	16,4	17,6	19,1	18,7	20,1	20,9	23,0	20,2	20,1	19,4	18,5
Letonia	15,4	14,5	13,8	13,3	12,6	12,2	11,9	10,6	12,1	16,8	18,2	15,3	14,3	14,6	14,5	14,9	15,1	14,9
Lituania	15,7	14,7	14,0	13,4	13,4	13,2	13,3	14,2	15,9	21,0	19,2	17,0	16,3	15,4	15,3	15,7	15,4	15,1
Luxemburgo	18,7	19,8	20,6	21,8	21,9	21,9	20,5	19,5	20,9	23,4	22,5	21,8	22,7	23,1	22,5	22,1	21,3	21,9
Hungría	19,6	19,1	20,1	20,9	20,4	21,4	21,9	22,1	22,3	22,7	22,5	21,6	21,2	20,7	19,8	19,1	18,9	18,3
Malta	16,6	17,3	17,4	17,3	17,8	17,7	17,8	17,8	18,2	19,6	19,3	18,9	19,2	18,9	18,2	16,8	16,6	16,1
Holanda	24,2	24,0	25,1	26,0	25,9	25,5	26,3	25,9	26,1	29,0	29,3	29,9	30,6	30,8	30,6	29,9	29,5	29,3
Austria	27,9	27,9	28,2	28,7	28,3	28,0	27,5	27,0	27,6	29,6	29,6	28,8	29,2	29,6	29,8	29,9	29,9	29,4
Polonia	19,6	21,0	21,1	21,0	20,3	20,0	19,7	18,4	19,3	20,3	19,7	18,7	18,9	19,6	19,3	19,4	21,0	20,3
Portugal	20,7	21,7	22,5	22,8	23,4	23,8	23,7	23,0	23,4	25,8	25,8	25,8	26,4	27,6	26,9	25,7	25,1	24,6
Romanía	13,1	12,8	13,5	13,4	13,0	13,5	12,9	13,3	13,7	16,2	17,5	16,6	15,4	14,9	14,7	14,6	14,6	14,4
Eslovenia	23,8	23,9	24,0	23,3	22,9	22,7	22,4	21,0	21,0	23,7	24,4	24,4	24,7	24,6	23,9	23,8	23,3	22,6
Eslovaquia	19,1	18,7	18,8	18,0	16,8	16,1	16,0	15,7	15,7	18,4	18,1	17,7	17,8	18,3	18,4	18,0	18,4	18,2
Finlandia	24,3	24,1	24,9	25,5	25,6	25,5	25,3	24,4	25,0	28,9	29,1	28,7	29,9	31,0	31,7	31,8	31,6	30,6
Suecia	28,2	28,6	29,5	30,3	29,7	29,4	28,6	27,4	27,8	29,9	28,4	28,0	29,1	30,0	29,5	29,1	29,4	28,8
Reino Unido	23,3	23,8	23,0	25,1	25,4	26,0	26,0	24,6	25,5	28,3	28,6	28,6	28,6	28,0	27,2	27,3	25,8	26,3

Sen incluír gastos de funcionamento.

Alguns datos son provisionais, poden existir diferenzas con publicacións nacionais posteriores.

s/d: sen datos.

Fonte : Eurostat.

12.3. Pensións contributivas da seguridade social: aspectos xerais

Galicia é unha das comunidades autónomas (CC.AA.) cunha maior porcentaxe de pensionistas (cadro 12.3). Dende 2012 o número de pensionistas en Galicia supón unha porcentaxe preto do 8% do total, situándose en 2019 no 7,8%. Isto é unha ratio superior á participación da poboación galega no total do Estado (5,8%). En relación coa contía percibida, a pensión media en Galicia entre 2010 e 2019 incrementouse en 194,0 euros, mentres que a suba na media do Estado foi de 216,3 euros.

Capítulo 12. Protección social

Cadro 12.3

Evolución das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por provincias.
Galicia/España. 1985/1990/2000/2006-2019

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985	Nº	161.300	100.700	88.400	130.800	481.200	5.396.600
	Pensión media	159,34	148,20	149,78	156,74	154,54	171,52
1990	Nº	189.100	111.800	98.500	125.900	525.300	6.102.100
	Pensión media	246,69	220,36	221,41	236,60	234,09	267,23
2000	Nº	243.300	124.200	109.800	190.100	667.400	7.598.900
	Pensión media	418,63	358,57	353,99	408,65	394,06	471,30
2006	Nº	260.256	122.267	109.531	205.444	697.498	8.165.336
	Pensión media	565,82	480,39	471,96	562,39	535,10	641,86
2007	Nº	263.032	121.961	109.261	208.191	702.445	8.273.939
	Pensión media	594,13	504,06	495,64	590,83	562,19	673,69
2008	Nº	266.666	121.635	109.016	211.222	708.539	8.390.796
	Pensión media	634,15	537,10	529,46	631,98	600,73	719,68
2009	Nº	270.228	121.116	109.084	214.494	714.922	8.531.935
	Pensión media	664,93	562,30	553,95	662,39	629,85	754,06
2010	Nº	273.418	120.690	109.113	217.770	720.992	8.671.018
	Pensión media	688,68	580,52	571,20	685,66	651,88	779,49
2011	Nº	276.696	120.482	109.133	221.241	727.552	8.805.164
	Pensión media	711,85	598,94	588,87	709,95	674,13	804,96
2012	Nº	279.809	119.822	108.911	224.175	732.717	8.919.997
	Pensión media	734,39	618,76	606,79	733,62	696,28	829,79
2013	Nº	283.282	119.700	108.932	227.200	739.114	9.065.830
	Pensión media	759,44	639,57	626,24	759,18	720,32	856,37
2014	Nº	286.603	119.553	109.308	230.567	746.031	9.201.080
	Pensión media	773,99	650,92	636,22	773,47	733,92	871,01
2015	Nº	289.275	118.995	109.191	233.266	750.727	9.304.555
	Pensión media	788,9	663,0	646,9	788,3	748,1	886,8
2016	Nº	291.929	118.313	109.096	235.533	754.873	9.409.174
	Pensión media	804,3	675,5	657,6	803,4	762,6	903,6
2017	Nº	294.307	117.516	108.946	237.939	758.708	9.514.801
	Pensión media	819,7	689,7	670,3	818,4	777,7	920,6
2018	Nº	296.378	116.989	108.629	239.966	761.963	9.622.519
	Pensión media	842,1	710,2	689,7	840,6	799,6	944,7
2019	Nº	298.826	116.400	108.301	242.931	767.634	9.801.379
	Pensión media	884,4	753,6	732,1	886,1	845,9	995,8

Elaboración propia.
Números redondeados en cientos, anos 1985, 1990 e 2000. Medias anuais.
Pensión media en euros, a decembro de cada ano.
Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Relación activos-pasivos

A relación activos-pasivos do sistema da Seguridade Social constitúe un indicador do fluxo traballo-prestacións públicas. No cadro 12.4 inclúense os datos a nivel provincial, galego e para o conxunto do Estado.

Analizando a situación para Galicia, a relación entre activos e pasivos na Seguridade Social non para de caer dende 2010 (1,8), situándose en 2019 en 1,6. Ademais, a situación por provincias é moi distinta. As que sistematicamente presentan un peor comportamento son Ourense e Lugo. Para 2019, a ratio en Ourense era de 1,2 e en Lugo de 1,3. Este resultado contrasta co 1,8 de Pontevedra e da Coruña. A media estatal é de 2,4 (o dobre do resultado obtido para a provincia de Ourense).

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia 2019

Cadro 12.4

Relación de activos/pasivos na Seguridade Social.

Galicia/España. 1985/1990/2000/2007-2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985						
Activos	265,4	120,8	93,6	222,2	702,0	10.561,8
Pasivos	161,3	100,7	88,4	130,8	481,2	5.396,6
Proporción	1,65	1,20	1,06	1,70	1,46	1,96
1990						
Activos	301,2	116,4	95,7	255,6	768,9	12.513,9
Pasivos	189,1	118,0	98,5	125,9	525,3	6.102,1
Proporción	1,59	0,99	0,97	2,03	1,46	2,05
2000						
Activos	357,3	117,3	98,2	307,4	880,1	15.062,9
Pasivos	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4	7.598,9
Proporción	1,47	0,94	0,89	1,62	1,32	1,98
2007						
Activos	443,3	132,4	111,3	383,2	1.070,2	19.152,3
Pasivos	263,0	122,0	109,3	208,2	702,4	8.273,9
Proporción	1,69	1,09	1,02	1,84	1,52	2,31
2008						
Activos	445,9	133,1	111,4	382,1	1.072,5	19.005,6
Pasivos	266,7	121,6	109,0	211,2	708,5	8.390,8
Proporción	1,67	1,09	1,02	1,81	1,51	2,27
2009						
Activos	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,6	17.916,8
Pasivos	270,2	121,1	109,1	214,5	714,9	8.531,9
Proporción	1,60	1,07	0,99	1,68	1,44	2,10
2010						
Activos	544,9	161,0	142,8	455,8	1.304,4	23.364,6
Pasivos	273,4	120,7	109,1	217,8	721,0	8.671,0
Proporción	1,99	1,33	1,31	2,09	1,81	2,69
2011						
Activos	551,1	161,8	144,8	458,7	1.316,6	23.434,1
Pasivos	276,7	120,5	109,1	221,2	727,6	8.805,2
Proporción	1,99	1,34	1,33	2,07	1,81	2,66
2012						
Activos	555,2	158,2	142,8	461,5	1.317,7	23.443,7
Pasivos	279,8	119,8	108,9	224,2	732,7	8.920,0
Proporción	1,98	1,32	1,31	2,06	1,80	2,63
2013						
Activos	543,0	158,0	136,6	453,3	1.290,9	23.190,1
Pasivos	283,3	119,7	108,9	227,2	739,1	9.065,8
Proporción	1,92	1,32	1,25	2,00	1,75	2,56
2014						
Activos	538,4	154,8	133,4	447,4	1.273,9	22.954,6
Pasivos	286,6	119,6	109,3	230,6	746,0	9.201,1
Proporción	1,88	1,29	1,22	1,94	1,71	2,49
2015						
Activos	532,7	154,9	133,4	439,8	1.260,7	22.922,0
Pasivos	289,3	119,0	109,2	233,3	750,7	9.304,6
Proporción	1,84	1,30	1,22	1,89	1,68	2,46
2016						
Activos	532,0	154,6	132,7	436,8	1.256,1	22.822,7
Pasivos	291,9	118,3	109,1	235,5	754,9	9.409,2
Proporción	1,82	1,31	1,22	1,85	1,66	2,43
2017						
Activos	530,7	152,1	131,2	434,3	1.248,3	22.741,7
Pasivos	294,3	117,5	108,9	237,9	758,7	9.514,8
Proporción	1,80	1,29	1,20	1,83	1,65	2,39
2018						
Activos	503,1	150,6	130,1	432,7	1.243,5	22.806,8
Pasivos	296,4	117,0	108,6	240,0	762,0	9.622,5
Proporción	1,70	1,29	1,20	1,80	1,63	2,37
2019						
Activos	531,0	147,8	128,5	433,7	1.241,1	23.027,1
Pasivos	298,8	116,4	108,3	242,9	767,6	9.801,4
Proporción	1,78	1,27	1,19	1,79	1,62	2,35

Elaboración propia.

Número de persoas en miles. Medias anuais.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social e INE.

Altas iniciais e baixas

O cadro 12.5 reflicte as altas iniciais de pensións contributivas, e dicir, o número de prestacións ás que se lle recoñece o dereito por primeira vez, sen incluír as altas por traslado de provincias. O cadro 12.6 recolle as baixas, isto é o número de baixas de pensións contributivas derivadas por falecemento, por perda do dereito ou incomparecencia ao cobro durante catro meses consecutivos.

En 1992, primeiro ano considerado, as altas das pensións de xubilación en Galicia superan amplamente ás baixas (18.327 fronte 13.160). En 1998 as baixas comezan a superar ás altas iniciais, reproducíndose este resultado con maior amplitude entre 2001 e 2006. En 2013, prodúcese un cambio: por vez primeira en moitos anos, as altas de pensións de xubilación superan as baixas en Galicia. Esta situación só permanece ata 2014, para logo invertirse. En 2019, último ano dispoñible, as baixas das pensións de xubilación en Galicia (21.990) superan as altas (19.620).

Neste ano, as baixas de pensións de viuvez (10.397), son lixeiramente superiores en Galicia ás altas (10.060). As cifras de altas e baixas de orfandade e en favor de familiares nese mesmo ano son de 2.133 e 2.040, respectivamente.

No que atinxe ás prestacións de invalidez, despois de se produciren máis baixas que altas durante boa parte do período de análise (consecuencia da inclusión das persoas pensionistas de máis de 65 anos como titulares de pensións de xubilación), as baixas destas pensións experimentan unha substancial diminución de máis das dúas terceiras partes. En 2019 producíronse 6.540 altas e 1.960 baixas nesta categoría.

O número total das altas iniciais de pensións en 2019 (38.353) redúcense en Galicia respecto a 2018 (41.134). En España aumentan dende as 586.286 en 2018, ás 559.590 en 2019.

A Coruña é a provincia onde se acusa máis a diferenza entre altas e baixas en 2019 (15.445 fronte 13.783). A segunda é Pontevedra (12.409 altas e 11.168 baixas). Na provincia de Ourense a relación garda un certo equilibrio (5.224 altas e 5.440 altas); en Lugo as altas (5.275) son algo inferiores ás baixas (5.996).

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia 2019

Cadro 12.5

Altas iniciais de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/2009-2019⁽¹⁾

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	7.138	3.472	3.153	4.564	18.327	224.138
	2009	8.003	2.461	2.560	6.658	19.682	287.904
	2010	8.058	2.465	2.397	6.734	19.654	288.172
	2011	8.412	2.494	2.729	7.323	20.958	286.143
	2012	8.907	2.453	2.615	7.341	21.316	308.400
	2013	9.162	2.741	2.777	7.770	22.450	314.204
	2014	9.045	2.662	2.649	7.399	21.755	298.496
	2015	8.761	2.557	2.488	7.005	20.811	289.721
	2016	8.710	2.507	2.457	7.019	20.693	307.511
	2017	8.646	1.659	2.486	7.050	19.841	309.709
	2018	8.995	2.676	2.610	7.404	21.685	328.159
	2019	8.235	2.506	2.314	6.565	19.620	303.394
Invalidez	1992	2.113	2.099	1.133	2.592	7.937	92.172
	2009	3.152	863	1.197	2.491	7.703	98.056
	2010	2.798	1.013	1.002	2.762	7.575	90.949
	2011	2.651	1.083	958	2.460	7.152	86.851
	2012	2.541	1.111	951	2.109	6.712	84.136
	2013	2.371	1.124	969	1.882	6.346	79.481
	2014	2.035	1.205	1.123	1.782	6.145	81.573
	2015	2.444	1.105	1.149	2.197	6.895	86.957
	2016	2.521	958	1.206	2.380	7.065	89.674
	2017	2.747	1.218	1.268	2.222	7.455	92.983
	2018	2.517	1.052	1.106	2.038	6.713	91.532
	2019	2.347	1.009	1.229	1.955	6.540	92.741
Viuvez	1992	3.257	1.743	1.460	2.338	8.798	116.692
	2009	4.042	1.747	1.490	3.099	10.378	129.615
	2010	3.862	1.712	1.515	2.981	10.070	127.439
	2011	4.049	1.644	1.550	3.205	10.448	128.883
	2012	4.017	1.633	1.533	3.221	10.404	131.978
	2013	4.045	1.694	1.559	3.087	10.385	129.610
	2014	4.166	1.697	1.443	3.027	10.333	129.705
	2015	4.208	1.646	1.500	3.108	10.462	132.581
	2016	4.151	1.669	1.373	3.146	10.339	130.831
	2017	4.122	1.597	1.453	3.239	10.411	131.667
	2018	4.283	1.583	1.444	3.211	10.521	135.000
	2019	4.003	1.512	1.419	3.126	10.060	132.114
Orfandade e en favor de familiares	1992	693	262	254	733	1.942	22.864
	2009	838	274	255	756	2.123	28.290
	2010	720	297	243	690	1.950	27.538
	2011	763	293	248	692	1.996	27.935
	2012	794	262	281	687	2.024	29.984
	2013	843	296	253	734	2.126	30.977
	2014	937	276	236	785	2.234	32.669
	2015	925	248	281	852	2.306	32.635
	2016	860	306	261	792	2.219	32.743
	2017	857	327	227	842	2.253	32.004
	2018	804	319	265	736	2.124	31.595
	2019	860	248	262	763	2.133	31.341
Total	1992	13.201	7.576	6.000	10.227	37.004	455.866
	2009	16.035	5.345	5.502	13.004	39.886	543.865
	2010	15.438	5.487	5.157	13.167	39.249	534.098
	2011	15.875	5.514	5.485	13.680	40.554	529.812
	2012	16.259	5.459	5.380	13.358	40.456	554.498
	2013	16.421	5.855	5.558	13.473	41.307	554.172
	2014	16.183	5.840	5.451	12.993	40.467	542.443
	2015	16.338	5.556	5.418	13.162	40.474	541.894
	2016	16.278	5.440	5.297	13.337	40.352	560.759
	2017	16.372	5.801	5.434	13.353	40.960	566.363
	2018	16.599	5.721	5.425	13.389	41.134	586.286
	2019	15.445	5.275	5.224	12.409	38.353	559.590

Elaboración propia.

(1) Non incluídos os datos relativos ao réxime de traballadores/as do mar.

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Capítulo 12. Protección social

Cadro 12.6

Baixas de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/2009-2019⁽¹⁾

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	5.032	2.779	2.643	2.706	13.160	142.039
	2009	7.775	3.942	3.462	6.196	21.375	244.146
	2010	7.580	3.756	3.443	6.287	21.066	240.624
	2011	7.721	3.764	3.471	6.451	21.407	245.951
	2012	7.986	3.919	3.584	6.833	22.322	259.530
	2013	8.285	3.950	3.452	6.600	22.287	256.718
	2014	8.127	3.791	3.268	6.331	21.517	257.207
	2015	8.805	4.175	3.630	6.892	23.502	277.366
	2016	8.404	4.071	3.393	6.696	22.564	263.878
	2017	8.432	4.003	3.332	6.756	22.523	268.294
	2018	8.621	3.869	3.352	6.871	22.713	270.651
	2019	8.285	3.758	3.330	6.617	21.990	267.547
Invalidez	1992	1.426	1.909	1.005	1.828	6.168	65.547
	2009	992	228	258	858	2.336	28.349
	2010	894	227	257	713	2.091	29.367
	2011	931	248	236	894	2.309	29.241
	2012	942	229	216	891	2.278	30.281
	2013	799	255	216	784	2.054	29.060
	2014	926	271	204	791	2.192	29.146
	2015	896	281	275	757	2.209	29.023
	2016	909	270	217	786	2.182	27.998
	2017	929	267	238	814	2.248	28.478
	2018	841	231	241	742	2.055	28.631
	2019	747	243	209	761	1.960	28.345
Viuvez	1992	1.728	1.060	885	1.103	4.776	64.972
	2009	3.341	1.667	1.467	2.475	8.950	110.143
	2010	3.362	1.586	1.454	2.453	8.855	107.754
	2011	3.278	1.695	1.480	2.518	8.971	110.629
	2012	3.466	1.778	1.571	2.787	9.602	119.878
	2013	3.599	1.679	1.489	2.631	9.398	115.345
	2014	3.652	1.699	1.438	2.621	9.410	118.333
	2015	4.028	1.934	1.695	3.092	10.749	134.287
	2016	3.830	1.940	1.607	2.882	10.259	125.864
	2017	3.864	1.953	1.572	2.856	10.245	130.298
	2018	3.983	1.935	1.609	3.076	10.603	132.494
	2019	3.912	1.766	1.643	3.076	10.397	129.805
Orfandade e en favor de familiares	1992	603	182	186	540	1.511	21.228
	2009	765	230	192	601	1.788	21.686
	2010	727	239	186	633	1.785	22.578
	2011	653	216	223	631	1.723	23.324
	2012	321	105	124	250	800	8.784
	2013	362	123	124	254	863	9.265
	2014	318	113	108	253	792	9.207
	2015	736	221	215	704	1.876	27.452
	2016	852	207	261	804	2.124	29.124
	2017	877	243	229	776	2.125	29.343
	2018	847	234	257	744	2.082	28.311
	2019	839	229	258	714	2.040	27.343
Total	1992	8.789	5.930	4.719	6.177	25.615	293.786
	2009	12.873	6.067	5.379	10.130	34.449	404.324
	2010	12.563	5.808	5.340	10.086	33.797	400.323
	2011	12.583	5.923	5.410	10.494	34.410	409.145
	2012	12.715	6.031	5.495	10.761	35.002	418.473
	2013	13.045	6.007	5.281	10.269	34.602	410.388
	2014	13.023	5.874	5.018	9.996	33.911	413.893
	2015	14.465	6.611	5.815	11.445	38.336	468.128
	2016	13.995	6.488	5.478	11.168	37.129	446.864
	2017	14.102	6.466	5.371	11.202	37.141	456.413
	2018	14.292	6.269	5.459	11.433	37.453	460.087
	2019	13.783	5.996	5.440	11.168	36.387	453.040

Elaboración propia.

(1) Non incluídos os datos relativos ao réxime de traballadores/as do mar.

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: INSS.

Media das pensións

No cadro 12.7 aparece o número de pensións e o seu importe medio por CC.AA. Do total das e dos 9.740.100 pensionistas españois en 2019, Galicia (765.500) representa o 7,9%, unha porcentaxe que supera en máis de dous puntos a participación da poboación galega sobre o total estatal.

O cadro 12.8 resume a evolución do importe mensual medio das pensións na comunidade autónoma dende 1985. Dende este ano, no que a diferenza do importe da pensión media de Galicia respecto á media española era de 15,02 euros, ata os 150,24 euros de 2019, prodúcese ano tras ano unha maior diferenza na contía. De feito, Galicia é a comunidade autónoma con menor importe medio de pensións ata o ano 2014, momento en que Estremadura ocupa este derradeiro lugar. En 2019 foi o 84,8% da media estatal. No País Vasco foi un 124,3% da media estatal. A baixa contía media das pensións galegas, explícase significativamente polo peso que aínda teñen as pensións antigas do réxime especial agrario, de importe moito máis reducido que as do réxime xeral ou de autónomos (na actualidade xa están equiparadas). Neste senso compre recordar que o réxime especial agrario integrouse no réxime especial de traballadores autónomos para as persoas traballadoras por conta propia e no réxime xeral (para persoas traballadoras por conta allea) en 2008 e 2012, respectivamente.

Cadro 12.7

Pensions do sistema de seguridade social. Por comunidades autónomas. 1990/2000/2010-2019

	1990		2000		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾
Andalucía	938,0	252,8	139,3	437,4	1379,3	75,6	1399,9	736,8	1417,6	757,4	1443,0	778,8	1468,7	789,4	1486,7	800,4	1505,2	831,1	1526,1	826,6	1546,0	846,6	1568,2	887,6
Aragón	223,2	272,3	260,0	482,0	280,9	807,8	283,9	835,5	286,3	863,8	289,7	892,9	292,6	909,9	294,4	928,3	296,6	947,8	299,0	967,4	301,7	994,8	304,4	1.043,9
Asturias	240,5	319,6	283,2	575,1	294,7	930,9	296,1	958,8	297,1	984,7	298,3	1.022,3	299,5	1.028,8	300,2	1.048,0	300,7	1.066,7	301,0	1.085,6	301,6	1.103,3	302,3	1.169,5
Baleares	212	244,4	146,8	426,6	165,9	708,0	168,8	734,0	171,9	758,3	175,2	784,4	178,3	799,4	180,9	815,8	183,6	833,4	186,2	851,5	188,8	874,9	192,1	916,7
Canarias	1514	258,7	2013	444,5	253,9	732,2	260,9	755,2	267,9	777,7	275,7	801,0	283,7	811,7	291,5	823,1	299,6	835,4	308,2	848,1	316,3	867,7	325,2	908,6
Cantabria	1013	274,9	120,0	486,9	120,7	812,2	122,0	837,9	123,0	863,5	124,3	891,4	125,5	909,1	126,2	927,1	127,4	946,7	128,7	966,7	129,8	993,9	131,3	1.044,1
Castela-A Mancha	257,4	256,3	312,4	433,4	340,4	728,5	344,7	751,2	348,0	775,0	352,9	798,8	357,6	809,6	360,9	821,7	364,1	834,9	367,2	849,4	612	930,7	614,3	978,8
Castela e León	479,3	263,4	561,9	455,4	586,8	757,9	589,9	782,7	592,1	808,6	596,4	836,1	600,6	851,9	603,1	869,1	605,6	887,2	608,2	905,4	370,4	870,7	374,0	934,1
Cataluña	10714	270,1	1335,1	484,3	1550,7	803,8	1578,4	831,0	1602,1	857,0	1630,0	885,2	1651,6	901,0	1668,6	918,4	1685,3	937,0	1701,6	956,0	1717,1	981,1	1.734,8	1.026,9
C. Valenciana	597,5	245,2	739,4	423,3	879,8	75,3	895,6	739,0	909,2	762,5	923,8	787,7	937,8	802,1	947,6	815,9	958,0	832,3	968,1	848,0	979,2	870,0	992,3	912,5
Estremadura	158,8	245,0	192,9	405,3	206,7	664,8	208,5	684,2	210,0	704,4	213,4	723,9	216,5	732,6	218,6	742,4	221,0	753,4	223,4	765,7	225,7	784,6	228,2	824,8
Galicia	552,2	234,1	667,4	394,1	721,0	651,9	727,6	674,1	732,7	696,3	739,1	720,3	746,0	733,9	750,7	748,1	754,9	762,6	758,7	777,7	762,0	799,6	765,5	840,3
Madrid	5815	306,9	790,4	558,6	965,3	922,4	990,4	953,4	1.015	982,0	1.038,0	1.013,4	1.082,7	1.030,9	1.083,9	1.043,4	1.104,5	1.068,8	1.123,8	1.087,6	1.145,6	1.114,5	1.167,3	1.165,2
Murcia	159,1	245,9	194,7	420,6	222,4	687,1	226,4	709,5	229,1	731,0	233,1	755,3	236,5	767,8	239,1	781,0	241,3	794,5	243,5	809,2	245,4	829,8	248,2	872,2
Navarra	79,0	286,4	99,8	514,2	129,3	879,4	121,2	910,7	123,1	941,5	125,4	973,5	127,6	992,1	129,3	1.013,2	131,0	1.035,0	133,0	1.056,9	135,0	1.088,3	136,9	1.138,4
País Vasco	3314	320,8	423,8	594,5	494,8	966,1	501,8	995,7	508,2	1.024,8	516,6	1.057,3	533,9	1.076,6	530,2	1.098,2	536,7	1.120,5	543,7	1.142,6	551,3	1.173,8	558,5	1.231,5
A Ríoxa	48,0	256,8	56,6	452,1	63,6	744,6	64,3	769,7	64,9	794,7	65,7	821,9	66,5	839,4	67,0	857,6	67,8	876,4	68,3	894,9	69,0	921,1	69,8	967,9
Ceuta e Melilla	11,0	288,6	13,8	504,0	14,8	801,3	15,0	819,0	15,1	837,5	15,4	855,1	15,6	863,0	15,8	883,0	16,0	895,4	16,2	897,6	16,5	919,5	16,8	968,3
España	8.102,1	267,2	7.598,8	468,2	8.871,0	779,5	8.805,1	8.005,0	8.920,0	8.28,8	9.065,8	856,4	9.201,1	871,0	9.304,5	871,0	9.409,2	903,6	9.534,8	920,6	7,9	944,7	9.740,1	990,5

Elaboración propia.
Números en miles. Medias anuais.
(1) Contía mensual. Medias anuais en euros.
Fonte: INSS.

Capítulo 12. Protección social

Cadro 12.8

	1985	1989	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andalucía	59,87	222,37	437,54	461,60	480,45	504,65	530,81	561,90	592,91	621,84	663,13	693,53	715,64	736,82	757,4	778,8	789,4	800,4	812,1	826,6	846,6	887,6
Aragón	171,29	239,20	482,01	509,31	532,17	560,54	592,83	627,95	661,03	695,32	744,03	780,79	807,79	835,50	863,8	892,9	909,9	926,3	947,8	967,4	994,8	1.043,9
Asturias	200,74	284,28	575,17	606,27	628,39	661,45	700,04	738,74	777,87	814,61	865,70	903,27	930,86	958,82	984,7	1012,3	1028,8	1048,0	1066,7	1085,6	1103,3	1.168,5
Baleares	58,67	217,57	426,72	450,01	469,24	493,89	521,59	551,09	580,54	609,20	651,26	683,40	707,95	733,95	758,3	784,4	799,4	815,8	833,4	851,5	874,9	916,7
Canarias	364,68	229,59	444,75	468,90	487,94	512,67	539,94	571,26	602,80	632,63	675,82	708,27	732,35	755,20	777,7	801,0	811,7	823,1	835,4	848,1	867,7	908,6
Cantabria	174,29	243,41	486,82	515,40	537,14	566,34	599,92	633,82	666,31	700,28	748,52	784,35	811,97	837,86	863,5	891,4	909,1	927,1	946,7	966,7	993,9	1.044,1
Castela-A Mancha	361,67	225,38	433,33	456,97	475,43	499,05	523,74	556,63	590,52	622,51	667,79	702,46	728,49	751,23	775,0	798,8	809,6	821,7	834,9	849,4	890,7	978,8
Castela e León	364,68	230,19	455,57	480,94	501,05	526,41	554,23	587,26	620,11	651,26	696,06	731,42	757,87	782,69	808,6	836,1	851,9	869,1	887,2	905,4	970,7	934,1
Cataluña	171,89	239,20	484,42	511,83	535,33	564,48	597,71	630,94	661,52	694,25	742,80	777,76	803,81	830,96	857,0	885,2	901,0	918,4	937,0	956,0	981,1	1.026,9
C. Valenciana	355,66	216,36	432,13	456,73	476,17	501,13	528,99	559,34	586,98	616,45	658,93	691,18	715,27	738,95	762,5	787,7	802,1	818,9	832,3	848,0	870,0	912,5
Extremadura	353,86	215,76	405,08	426,20	442,30	463,14	484,44	510,80	544,26	572,13	611,84	642,06	664,75	684,17	704,4	723,9	732,6	742,4	753,4	765,7	784,6	824,8
Galicia	153,26	207,95	394,26	415,45	432,38	454,43	478,26	506,23	535,30	562,39	600,73	629,85	651,88	674,13	696,3	720,3	733,9	748,1	762,6	777,7	799,6	840,3
Madrid	389,92	280,07	558,34	591,44	616,75	649,37	687,47	726,13	762,83	799,39	852,79	892,78	922,37	953,43	982,0	1012,4	1030,9	1049,4	1068,8	1087,6	1184,5	1.365,2
Murcia	59,87	217,57	420,71	443,84	461,75	485,04	510,35	539,34	567,12	593,77	633,80	664,36	687,09	709,46	731,0	755,4	767,8	781,0	794,5	809,2	829,8	875,2
Navarra	176,70	251,22	513,87	545,89	570,90	602,61	639,44	679,36	718,08	755,56	808,54	849,52	879,42	910,65	941,5	973,5	992,1	1012,2	1035,0	1056,9	1086,3	1.138,4
País Vasco	395,93	280,67	540,31	629,29	655,51	691,17	733,36	771,82	806,10	843,02	888,27	938,44	966,11	995,68	1024,8	1057,3	1076,7	1098,2	1120,5	1142,6	1173,8	1.231,5
A Ríoxa	59,87	226,58	451,96	478,55	499,06	524,40	552,05	583,42	612,55	642,78	686,52	719,75	744,64	769,74	794,7	821,9	839,5	857,6	876,4	894,9	921,1	967,9
Ceuta e Melilla ⁽²⁾	177,90	254,23	504,25	532,85	555,21	583,13	613,37	646,60	679,60	704,50	751,00	780,40	801,33	830,01	837,5	855,1	863,0	873,4	885,4	897,6	919,5	968,3
España	188,28	216,80	468,19	497,89	518,89	546,04	576,57	609,75	641,86	673,69	719,68	754,06	779,49	804,96	829,8	856,4	871,0	886,8	903,6	920,6	944,7	990,5

Elaboración propia.
 Datos en euros mes.
 (2) Media de ambas as dúas cidades autónomas.
 Fonte: INSS.

Pensións con complemento a mínimo

Co obxecto de garantir un nivel mínimo de subsistencia ás persoas pensionistas, establécense unhas contías mínimas. Isto permite unha renda mínima, que procura evitar situacións de pobreza. As pensións contributivas cuxa contía fose a da pensión mínima poden ser complementadas, baixo o cumprimento de certos requisitos ata ese importe mínimo. Dentro das pensións contributivas caben varias modalidades: xubilación, incapacidade permanente e morte e supervivencia.

Os cadros 12.9 e 12.10 mostran o número de pensións cos complementos a mínimo e co tanto por cento do total, por tipos de prestacións, para as catro provincias galegas, para o total do Estado e en porcentaxe por CC.AA. Como pode observarse, para 2019, en orfandade máis da metade das pensións recoñecidas en Galicia, o 51,6%, benefíciáanse deste complemento e o 73,4% na modalidade de “en favor de familiares”. En xubilación, o número de pensións con complemento de mínimo é de 152.156, o 31,1% do total.

Por CC.AA, Galicia constitúe en porcentaxe a quinta que máis se beneficia deste complemento, detrás de Andalucía, Canarias, Castela-A Mancha e Extremadura, estando a súa porcentaxe 5,2 puntos por riba da media estatal.

Cadro 12.9

	Incapacidade permanente		Xubilación		Viuvez		Orfandade		En favor de familiares		Total	
	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)
A Coruña	3.562	13,79	54.196	28,88	22.832	30,63	4.669	49,21	1.657	68,44	86.916	28,97
Lugo	1.890	17,64	27.522	37,68	6.225	21,91	1.735	55,82	756	80,86	38.128	32,81
Ourense	2.026	18,60	27.114	39,89	8.112	32,04	1.684	60,93	1.062	86,06	39.998	36,98
Pontevedra	2.974	13,20	40.415	26,63	16.693	28,61	4.061	49,71	1.395	68,32	65.538	26,98
Galicia	10.452	14,94	149.247	31,06	53.862	28,86	12.149	51,63	4.870	73,43	230.580	30,05
España	139.390	14,51	1.357.442	22,27	670.366	28,37	153.937	45,33	22.923	53,09	2.344.058	23,92

(*) % sobre el total de cada tipo de pensións.
 Fonte: INSS.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia 2019

Cadro 12.10

Porcentaje de pensiones contributivas con complemento a mínimos por comunidades autónomas. 2013-2019

[illegible]

Datos a diciembre de cada año

Análise por réximes

Como foi apuntado en informes anteriores, en Galicia prodúcese a partir de 1994 unha inflexión no crecemento continuo de pensionistas do réxime agrario, comezando a ser maior o número das pensións que causan baixa que o número de novas e novos pensionistas.

Galicia é a comunidade autónoma que experimentou un proceso de transformación máis importante con respecto á configuración da súa poboación activa nestes últimos anos. A importante diminución do colectivo agrario cotízanse desembocou, en gran medida, na xubilación ou a invalidez. Ademais, as pequenas diminucións dos últimos anos parecen indicar que o proceso vai remitindo na súa intensidade.

A inmensa maioría das e dos pensionistas galegos do réxime agrario, pasan a integrarse no de autónomos/as (cadro 12.11) a partir de 2008, o que posibilita obter unha cifra moi próxima aos pensionistas do réxime xeral. Os 5.900 pensionistas do réxime agrario en 2011 constitúen un escaso 0,81% do total, e a partir de 2012 non se computan ao integrarse os de conta allea no réxime xeral.

As pensións do réxime xeral da Seguridade Social (421.600 en 2019) experimentan unha suba de 8.200 con respecto ao ano anterior. As provincias de Lugo e Ourense, con 49.900 e 61.700 pensións, respectivamente, representan conxuntamente o 26,5% das persoas perceptoras de pensións do réxime xeral en Galicia.

As pensións galegas do réxime especial de traballadores autónomos (RETA) incrementáanse coa suma dos agrarios/as por conta propia a partir de 2008, acadando en 2019 o 33,3% do total de pensionistas de Galicia. A cifra máis numerosa de pensionistas deste réxime é a da provincia da Coruña, con 90.400 pensións, contando Lugo con 59.700, unha cifra moi preto da de Pontevedra, 63.100.

Capítulo 12. Protección social

Cadro 12.11

Evolución do número de pensións polos principais réximes.
Por provincias. Galicia 2000/2008-2019

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Xeral⁽²⁾	2000	97,6	29,5	37,4	76,8	241,3
	2008	120,2	35,3	45,6	97,1	298,1
	2009	123,9	36,2	46,8	100,4	307,3
	2010	127,4	37,1	48,1	103,7	316,3
	2011	131,1	38,0	49,3	107,3	325,7
	2012	136,2	40,2	51,2	113,2	340,7
	2013	146,8	43,7	55,1	121,7	367,3
	2014	150,9	44,9	56,6	125,3	377,6
	2015	154,7	45,9	57,8	128,7	386,9
	2016	158,5	46,8	58,9	131,7	395,8
	2017	162,1	47,8	60,0	134,8	404,7
	2018	165,6	48,9	60,9	138,0	413,4
	2019	169,2	49,9	61,7	140,8	421,6
Autónomos⁽³⁾	2000	23,4	10,0	9,7	16,8	59,9
	2008	97,5	75,4	54,8	67,0	294,6
	2009	97,2	74,0	53,6	66,9	291,7
	2010	96,7	72,7	52,5	66,8	288,7
	2011	96,2	71,5	51,3	66,6	285,7
	2012	95,6	70,0	50,0	66,2	281,9
	2013	95,1	68,8	48,8	65,9	278,5
	2014	94,5	67,5	47,9	65,7	275,6
	2015	93,7	65,9	46,7	65,2	271,5
	2016	92,9	64,4	45,5	64,7	267,6
	2017	92,1	62,7	44,3	64,3	263,4
	2018	91,2	61,1	43,1	63,6	259,0
	2019	90,4	59,7	42,0	63,1	255,3
Agrario^{(1) (2)}	2000	77,6	75,2	54,8	55,1	262,7
	2008	1,4	1,3	0,8	2,7	6,2
	2009	1,4	1,3	0,8	2,7	6,1
	2010	1,4	1,3	0,8	2,6	6,0
	2011	1,4	1,2	0,8	2,5	5,9
	2019	26,4	2,7	0,1	25,3	54,5
Mar	2000	23,3	2,3	0,1	20,3	46,0
	2008	25,6	2,5	0,1	23,1	51,3
	2009	25,8	2,6	0,1	23,4	51,9
	2010	26,1	2,6	0,1	23,7	52,4
	2011	26,3	2,6	0,1	24,0	53,0
	2012	26,5	2,6	0,1	24,3	53,6
	2013	26,8	2,7	0,1	24,7	54,2
	2014	26,9	2,7	0,1	25,0	54,7
	2015	26,9	2,7	0,1	25,2	54,9
	2016	26,8	2,7	0,1	25,4	55,0
	2017	26,7	2,7	0,1	25,4	55,6
	2018	26,6	2,7	0,1	25,3	54,7
	2019	26,4	2,7	0,1	25,3	54,5
Outros	2000	21,4	7,2	7,8	21,1	57,5
	2008	22,0	7,1	7,8	21,4	58,3
	2009	22,0	7,1	7,8	21,2	58,0
	2010	21,8	7,1	7,8	21,1	57,7
	2011	21,7	7,0	7,7	20,9	57,3
	2012	21,5	7,0	7,7	20,5	56,6
	2013	14,7	4,6	4,9	14,9	39,0
	2014	14,3	4,5	4,8	14,6	38,2
	2015	14,0	4,4	4,7	14,2	37,3
	2016	13,7	4,4	4,6	13,8	36,5
	2017	13,4	4,3	3,9	13,4	35,0
	2018	13,1	4,3	4,5	13,0	34,9
	2019	12,8	4,3	4,4	12,6	34,1
Total	2000	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4
	2008	266,7	121,6	109,0	211,2	708,5
	2009	270,2	121,1	109,1	214,5	714,9
	2010	273,4	120,7	109,1	217,8	721,0
	2011	276,7	120,5	109,1	221,2	727,5
	2012	279,8	119,8	108,9	224,2	732,7
	2013	283,3	119,7	108,9	227,2	739,1
	2014	286,6	119,6	109,3	230,6	746,0
	2015	289,3	119,0	109,2	233,3	750,7
	2016	291,9	118,3	109,1	235,5	754,9
	2017	294,3	117,5	108,9	237,9	758,7
	2018	296,4	117,0	108,6	240,0	762,0
	2019	298,8	116,5	108,3	241,9	765,5

Elaboración propia.

Medias anuais en miles.

(1) As persoas traballadoras por conta propia do réxime agrario intégranse no de autónomos a partir de 2008.

(2) A partir do 01/01/2012 as persoas traballadoras por conta allea do réxime agrario intégranse no réxime xeral.

(3) A partir de xuño de 2013 as pensións do réxime especial de empregados do fogar intégranse no réxime xeral.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Galicia é a comunidade autónoma con maior número de pensionistas do réxime especial do mar, dobrando a Andalucía que ocupa o segundo lugar. Os e as 54.500 pensionistas deste réxime en Galicia en 2019 representan o 43,5% do total español, estando sobre todo na provincia da Coruña (26.400) e Pontevedra (25.300).

Cadro 12.12

Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por comunidades autónomas. 1990/1995/2011-2019

	Régime xeral ⁽¹⁾											Autónomos ⁽²⁾										
	1990	1995	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	1990	1995	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andalucía	367,2	481,6	728,8	1.068,8	1.122,6	1.145,0	1.161,9	1.188,9	1.207,9	1.216,7	1.236,6	77,0	96,2	213,5	217,0	221,4	226,4	229,6	234,7	237,9	239,7	243,7
Aragón	96,6	124,0	171,1	182,7	189,8	192,6	195,2	199,8	203,1	204,8	208,2	26,9	30,7	73,9	74,0	74,6	75,3	75,2	75,2	75,3	75,2	75,2
Asturias	82,7	103,6	145,4	149,2	156,9	159,3	161,9	165,5	168,0	169,2	171,7	18,6	23,0	76,2	75,5	75,2	74,9	74,1	72,8	72,1	71,7	71,0
Baleares	54,5	68,6	103,3	110,9	118,3	121,0	123,4	127,5	130,2	131,3	134,4	14,2	19,0	43,0	43,6	44,4	45,2	45,7	46,3	46,7	46,8	47,3
Canarias	66,9	89,6	166,6	192,4	203,0	210,1	217,1	228,6	236,5	240,0	248,1	11,9	16,0	47,1	47,9	49,0	50,3	51,3	52,9	53,8	54,3	55,3
Cantabria	47,5	58,1	79,0	81,2	84,7	86,3	87,7	90,3	92,1	92,9	94,8	10,2	11,9	35,5	35,2	35,1	34,8	34,6	34,4	34,4	34,3	34,3
Castela e León	159,7	207,5	294,5	319,2	334,1	340,2	346,0	355,2	361,6	364,4	370,7	55,3	64,0	204,4	202,2	201,1	200,3	198,3	195,1	193,0	192,1	190,2
Castela-A Mancha	84,5	114,7	180,7	232,4	241,9	245,9	249,3	254,2	257,4	258,9	262,5	31,8	36,2	89,8	90,1	90,9	91,9	92,2	92,5	92,8	93,0	93,4
Cataluña	626,5	758,9	1.072,4	1.117,3	1.177,1	1.197,6	1.216,4	1.244,8	1.263,4	1.271,5	1.290,8	126,5	152,4	286,8	291,3	297,5	303,3	306,8	311,6	314,3	315,6	318,9
C. Valenciana	273,6	349,1	553,5	650,3	680,7	693,0	702,6	718,4	728,5	733,8	746,0	59,5	70,8	152,9	156,3	160,1	164,2	167,1	171,6	174,2	175,6	178,8
Estremadura	47,6	68,0	98,4	145,4	151,9	154,8	157,0	160,7	163,3	164,4	166,8	17,2	19,8	51,1	51,1	51,5	51,8	51,9	52,1	52,2	52,2	52,3
Galicia	146,9	197,2	325,7	340,7	367,3	377,6	386,9	400,0	409,5	413,4	421,6	40,1	49,2	285,7	281,9	278,6	275,6	271,5	265,5	261,2	259,0	255,3
Madrid	402,1	511,8	749,7	775,8	824,3	845,4	864,7	894,0	912,6	922,7	943,1	57,6	70,4	123,9	127,2	132,0	137,5	141,6	146,9	150,3	152,3	155,7
Murcia	56,5	71,8	114,9	157,3	167,5	170,5	172,8	176,1	178,0	178,9	181,6	16,9	20,5	45,7	46,4	47,3	48,3	48,9	49,7	50,1	50,3	50,9
Navarra	36,6	47,3	77,0	82,6	86,2	88,1	90,0	93,0	95,1	96,1	98,3	10,0	11,4	28,3	28,4	28,9	29,4	29,5	29,8	29,9	29,9	30,0
País Vasco	197,5	250,3	346,9	354,1	367,6	374,0	380,5	390,2	398,4	402,3	409,5	35,2	41,8	81,7	83,2	85,3	87,8	89,5	91,8	93,4	94,2	95,9
A Ríoxa	20,1	26,4	37,5	39,7	41,4	42,1	42,7	43,9	44,8	45,2	46,2	6,2	7,2	17,7	17,7	17,8	18,1	18,2	18,2	18,2	18,3	18,3
Ceuta	3,4	4,3	5,3	5,4	5,7	5,8	5,9	6,1	6,1	6,2	6,3	0,7	0,9	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4
Meillá	2,6	3,4	4,2	4,3	4,7	4,8	4,9	5,1	5,3	5,3	5,4	1,0	1,3	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
España	2.773,0	3.536,2	5.254,9	6.009,5	6.325,7	6.454,0	6.566,9	6.742,5	6.861,7	6.918,0	7.042,7	617,1	742,4	1.860,0	1.871,8	1.893,6	1.918,2	1.929,0	1.944,5	1.952,9	1.957,5	1.969,7

	Agrario ^{(1) (2)}			Mar											
	1990	1995	2021	1990	1995	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Andalucía	326,1	344,3	323,0	18,5	21,0	21,8	21,6	21,5	21,5	21,2	21,0	20,6	20,5	20,3	
Aragón	61,9	60,2	8,7	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	
Asturias	58,7	59,9	1,1	5,0	5,3	4,7	4,6	4,5	4,5	4,4	4,3	4,2	4,1	4,1	
Baleares	30,2	29,4	4,8	2,9	3,1	2,9	2,9	2,9	2,8	2,8	2,8	2,7	2,7	2,7	
Canarias	37,9	38,1	19,3	9,3	10,4	10,3	10,2	10,1	9,9	9,8	9,5	9,4	9,3	9,1	
Cantabria	26,3	26,9	0,8	3,6	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0	3,9	3,8	3,8	3,7	3,7	
Castela e León	185,5	186,7	19,4	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	
Castela-A Mancha	112,0	113,3	48,3	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	
Cataluña	123,5	123,2	22,7	8,7	9,0	8,4	8,3	8,2	8,1	8,0	7,8	7,8	7,7	7,6	
C. Valenciana	142,7	143,4	84,5	8,6	9,1	8,3	8,1	8,0	7,9	7,7	7,5	7,3	7,3	7,2	
Extremadura	77,0	77,4	45,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	
Galicia	271,5	275,1	5,9	33,9	40,9	53,0	53,6	54,3	54,7	55,0	55,0	54,8	54,7	54,5	
Madrid	29,0	26,3	7,3	1,2	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5	1,4	1,4	1,4	
Murcia	51,7	54,5	39,7	1,8	1,9	2,0	2,0	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8	
Navarra	20,5	20,5	3,7	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	
País Vasco	29,0	28,1	1,3	11,7	13,1	13,2	13,0	12,9	12,8	12,6	12,3	12,1	12,0	11,8	
A Ríoxa	12,7	12,6	1,5	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	
Ceuta	—	0,0	0,0	0,6	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	
Meillá	—	0,0	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	
España	1.596,2	1.619,9	637,1	106,3	120,5	131,3	131,1	131,1	130,8	130,0	128,6	127,2	126,4	125,2	

Elaboración propia.

Medias anuais en miles.

A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España ao empregar cantidades reducidas.

(1) A partir de 01/01/2008, as persoas traballadoras por conta propia do réxime agrario intégranse no de autónomos.

(2) A partir de 01/01/2012 as persoas traballadoras por conta aliea do réxime agrario intégranse no réxime xeral.

(3) A partir de xunio de 2013 as pensións do réxime especial de empregados do fogar intégranse no réxime xeral.

Fonte: M. Ministerio de Trabajo e Economía Social.

12.4. Análise dos datos sobre as pensións do sistema

12.4.1. Pensións de xubilación

En Galicia (cadro 12.13) hai en 2019 480.500 pensións de xubilación, 5.700 máis que en 2018. Esta cifra representa o 7,9% das 6.089.300 existentes en España.

Na provincia de Lugo, dende 2008 (79.200) baixan o número de pensións ata chegar as 73.100 en 2019; en Ourense baixan dende as 70.100 (en 2008) ata as 68.000 (en 2019). Nestes últimos once anos aumentan en gran medida nas outras dúas provincias galegas (de 160.400 a 187.600 na Coruña e de 126.400 ás 151.700 en Pontevedra). Como se indicaba en informes anteriores, a estrutura da poboación das provincias de Lugo e

Capítulo 12. Protección social

Ourense, cun peso importante da poboación maior, condiciona claramente estes resultados.

A media en 2019 das pensións galegas de xubilación situouse en 961 euros mensuais, subindo 50,5 euros con respecto a 2018. A media estatal increméntase en 2019 en 52,8 euros, situándose en 1.143,6 euros, isto é, 182,5 euros por riba da media galega.

As provincias de Lugo e Ourense, polo importante número de pensións de xubilación do sistema especial agrario, aparecen ambas as dúas cunha diferenza con respecto a media estatal de 295,9 euros no primeiro caso e 343,1 no segundo.

Cadro 12.13

Pensións de xubilación. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2008-2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe%
1990							
Nº	101,6	55,6	54,9	57,8	269,9	2.803,8	9,63
Pensión media	282,09	251,62	248,92	279,69	268,61	308,07	87,19
1997							
Nº	124,8	62,6	60,7	77,0	325,1	3.502,5	9,28
Pensión media	419,60	364,01	355,15	414,34	395,42	478,28	82,68
1998							
Nº	147,8	83,0	74,8	111,0	416,6	4.400,9	9,47
Pensión media	433,53	374,40	365,07	427,70	407,99	496,15	82,23
2008							
Nº	160,4	79,2	70,1	126,4	436,0	4.936,8	8,83
Pensión media	737,0	616,0	598,5	739,9	693,9	845,4	82,08
2009							
Nº	162,7	78,7	69,9	128,6	440,0	5.038,9	8,73
Pensión media	764,2	635,6	616,6	766,4	718,7	875,0	82,14
2010							
Nº	165,0	78,0	69,7	130,9	443,6	5.140,6	8,63
Pensión media	793,3	656,2	636,2	794,1	745,1	905,9	82,24
2011							
Nº	167,6	77,5	69,6	133,4	448,1	5.246,2	8,54
Pensión media	820,7	677,7	655,7	824,7	771,9	936,4	82,43
2012							
Nº	169,9	76,7	69,3	135,4	451,3	5.330,2	8,47
Pensión media	829,3	684,6	660,7	834,3	780,3	946,4	82,45
2013							
Nº	172,8	76,3	69,1	138,0	456,1	5.451,5	8,37
Pensión media	860,3	709,4	682,8	866,1	809,9	979,5	82,68
2014							
Nº	175,7	75,8	69,3	140,9	461,6	5.559,0	8,30
Pensión media	871,4	717,2	689,4	877,7	820,4	991,0	82,78
2015							
Nº	178,0	75,2	69,0	143,2	465,5	5.641,9	8,25
Pensión media	911,7	748,3	714,5	916,3	857,8	1.033,2	83,02
2016							
Nº	180,2	74,5	68,8	145,1	468,6	5.732,0	8,18
Pensión media	920,6	755,3	720,0	924,9	866,2	1.042,7	83,07
2017							
Nº	182,2	73,9	68,5	146,9	471,5	5.826,1	8,09
Pensión media	939,7	773,4	733,6	943,6	884,9	1.063,5	83,20
2018							
Nº	184,2	73,5	68,4	148,8	474,8	5.929,5	8,01
Pensión media	965,6	798,3	755,2	969,2	910,6	1.090,7	83,48
2019							
Nº	187,6	73,1	68,0	151,7	480,5	6.089,3	7,89
Pensión media	1.017,5	847,6	800,5	1.017,9	961,0	1.143,6	84,04

Media mensual, en euros, a decembro de cada ano.

Porcentaxe: % Galicia/ España.

A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

12.4.2. Pensións de invalidez permanente

As pensións de incapacidade experimentan pequenas subas no seu número ata 1997 (cadro 12.14). En 1998 sofren unha importante diminución, xa que dende novembro de 1997 as persoas beneficiarias das pensións de incapacidade permanente de 65 anos ou máis considéranse como xubiladas. En 2019 o número das pensións de invalidez foi de 70.000 que representan o 7,3% sobre as da mesma natureza en España. O importe da pensión media en Galicia é do 90,4% da media estatal.

Cadro 12.14

Pensións de invalidez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/ 2008-2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990							
Nº	36,3	32,8	23,2	54,7	147,0	1.567,9	9,38
Pensión media	251,10	226,82	229,24	240,22	238,21	284,33	83,78
1997							
Nº	39,6	31,2	22,1	53,6	146,5	1.626,6	9,01
Pensión media	432,98	337,76	353,46	378,47	385,22	471,29	81,74
1998							
Nº	19,5	10,9	7,7	21,1	59,2	804,5	7,36
Pensión media	456,19	355,08	372,07	396,08	407,74	492,94	82,72
2008							
Nº	26,4	9,3	9,2	22,7	67,5	906,8	7,44
Pensión media	726,33	675,68	674,50	712,32	707,67	826,39	85,63
2009							
Nº	26,8	9,2	9,3	23,0	68,3	920,9	7,42
Pensión media	745,75	710,45	701,48	731,78	730,23	845,66	86,35
2010							
Nº	27,2	9,3	9,5	23,2	69,1	933,7	7,40
Pensión media	762,89	736,89	719,78	753,85	750,46	864,96	86,76
2011							
Nº	27,2	9,5	9,5	23,6	69,8	938,5	7,44
Pensión media	780,35	760,77	743,47	772,79	770,08	883,05	87,21
2012							
Nº	27,1	9,7	9,6	23,6	69,9	943,3	7,41
Pensión media	784,52	767,29	750,29	778,58	775,46	887,29	87,40
2013							
Nº	26,9	9,8	9,6	23,3	69,5	935,2	7,44
Pensión media	805,53	790,66	776,75	801,48	798,12	907,64	87,93
2014							
Nº	26,4	10,1	9,7	22,8	68,9	929,5	7,42
Pensión media	810,12	797,71	783,48	808,11	803,97	912,89	88,07
2015							
Nº	25,9	10,2	9,9	22,6	68,5	931,7	7,36
Pensión media	829,21	813,63	806,45	823,31	821,64	927,53	88,58
2016							
Nº	25,9	10,3	10,1	22,7	69,0	938,3	7,36
Pensión media	832,75	817,15	812,54	826,52	825,41	929,69	88,78
2017							
Nº	26,0	10,5	10,4	22,8	69,8	947,1	7,37
Pensión media	842,39	824,29	829,30	835,21	835,36	936,00	89,25
2018							
Nº	26,0	10,7	10,5	22,8	70,0	951,8	7,36
Pensión media	855,77	833,73	851,10	847,71	849,08	946,19	89,74
2019							
Nº	25,8	10,8	10,9	22,5	70,0	962,0	7,28
Pensión media	890,65	867,27	895,14	879,66	884,22	978,40	90,37

Media mensual, en euros, a decembro de cada ano.

Porcentaxe: Galicia/ España.

A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Capítulo 12. Protección social

O cadro 12.15 fornece información sobre a distribución do número de pensións de invalidez, segundo os grados de incapacidade. De acordo con estes datos, o volume maior de pensionistas de invalidez en Galicia son os incapacitados permanente totais: 48.823, que representan o 69,8% das pensións de incapacidade permanente en Galicia, e o 8,5% das pensións por incapacidade a nivel estatal, unha cifra case tres puntos superior a que correspondería á proporción da poboación.

Cadro 12.15

Pensións de incapacidade permanente en vigor segundo grao de incapacidade.
Por provincias. Galicia/España. 2008/2019

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
Gran invalidez	2008	998	339	279	743	2.359	31.650	7,45
	2009	990	344	270	721	2.325	32.178	7,23
	2010	978	351	264	724	2.317	32.700	7,09
	2011	993	360	262	715	2.330	32.973	7,07
	2012	984	362	270	721	2.337	33.050	7,07
	2013	983	361	285	712	2.341	32.625	7,18
	2014	965	366	284	679	2.294	32.405	7,08
	2015	935	356	292	676	2.259	32.553	6,94
	2016	939	351	296	669	2.255	32.841	6,87
	2017	934	340	300	681	2.255	33.389	6,75
	2018	923	340	300	698	2.260	33.658	6,72
	2019	938	335	293	716	2.281	33.929	6,72
Incap. perm. absoluta*	2008	8.198	3.339	3.113	7.652	22.302	381.941	5,84
	2009	8.130	3.331	3.115	7.619	22.195	384.492	5,77
	2010	8.012	3.369	3.099	7.619	22.099	386.271	5,72
	2011	7.853	3.476	3.063	7.523	21.915	384.932	5,69
	2012	7.723	3.517	3.051	7.319	21.610	383.297	5,64
	2013	7.529	3.511	3.028	7.065	21.133	376.306	5,62
	2014	7.255	3.515	3.030	6.828	20.628	370.386	5,57
	2015	6.971	3.479	3.065	6.662	20.177	367.210	5,49
	2016	6.765	3.393	3.127	6.519	19.805	364.227	5,44
	2017	6.635	3.287	3.210	6.492	19.624	360.766	5,44
	2018	6.499	3.172	3.251	6.361	19.283	355.597	5,42
	2019	6.324	3.052	3.287	6.151	18.813	350.038	5,37
Incap. perm. total	2008	17.132	5.583	5.774	14.266	42.755	492.088	8,69
	2009	17.671	5.540	5.953	14.580	43.744	503.276	8,69
	2010	18.150	5.549	6.134	14.839	44.672	514.054	8,69
	2011	18.352	5.660	6.164	15.339	45.515	520.079	8,75
	2012	18.419	5.788	6.232	15.562	46.001	526.949	8,73
	2013	18.377	5.950	6.254	15.509	46.090	526.289	8,76
	2014	18.151	6.207	6.364	15.293	46.015	526.693	8,74
	2015	17.981	6.388	6.496	15.245	46.110	531.905	8,67
	2016	18.205	6.600	6.674	15.481	46.960	541.262	8,68
	2017	18.426	6.842	6.936	15.675	47.880	552.971	8,66
	2018	18.582	7.162	6.996	15.730	48.470	562.582	8,62
	2019	18.560	7.361	7.195	15.707	48.823	573.533	8,51

Elaboración propia.

Medias anuais. Porcentaxe: % Galicia/ España.

*A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación. As pensións de incapacidade permanente parcial suprimíronse no ano 1966, pasando a percibir os novos beneficiarios unha cantidade tanto alzada.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

12.4.3. Pensións de viuvez

Integrada dentro do que tradicionalmente se considera como seguro por falecemento ou prestacións por morte e supervivencia, a pensión de viuvez ten como finalidade reducir a perda económica que supón a desaparición dun dos cónxuxes ou parella de feito. En 2019 aumenta lixeiramente o número de pensións de viuvez en Galicia (cadro 12.16), con 3.000 pensionistas mais que o ano anterior. As 187.000 pensións de viuvez en Galicia representan un 7,9% do total español, destacando con respecto ao total da poboación as cifras de Lugo (28.500) e Ourense (25.400).

Como se sinalou en anteriores informes, a media da contía económica das pensións de viuvez nas provincias galegas é inferior á do conxunto de España. En 2019 a pensión media en Galicia foi de 603,4 euros, mentres que na media estatal foi de 715 euros. Como no resto das pensións, as diferenzas das medias de Lugo (517,3 euros) e Ourense (527.2 euros), con respecto ao total español, son aínda maiores.

Cadro 12.16

Pensións de viuvez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2008-2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990							
Nº	44,8	21,6	18,4	34,6	119,5	1.541,0	7,75
Pensión media	175,80	137,43	138,96	171,94	162,07	188,76	85,86
1997							
Nº	57,1	26,3	23,0	44,0	150,4	1.897,5	7,93
Pensión media	271,07	206,26	214,72	266,10	250,20	297,63	84,06
1998							
Nº	58,4	26,8	23,6	45,0	153,8	1.936,7	7,94
Pensión media	278,54	215,35	221,12	273,88	257,36	307,09	83,80
2008							
Nº	69,8	29,9	26,2	53,9	179,8	2.249,9	7,99
Pensión media	496,2	391,9	402,7	484,8	461,9	550,8	83,86
2009							
Nº	70,5	29,9	26,3	54,5	181,2	2.270,3	7,98
Pensión media	512,7	405,2	417,1	500,3	477,4	568,8	83,93
2010							
Nº	71,1	30,0	26,4	55,1	182,6	2.290,1	7,97
Pensión media	526,3	416,9	430,0	513,6	490,6	583,6	84,07
2011							
Nº	71,7	30,1	26,4	55,7	183,8	2.309,3	7,96
Pensión media	540,1	428,8	441,8	526,3	503,7	598,6	84,16
2012							
Nº	72,3	29,9	26,4	56,3	184,9	2.322,9	7,96
Pensión media	542,7	431,6	444,7	528,9	506,5	601,6	84,20
2013							
Nº	72,7	30,0	26,4	56,8	185,8	2.336,2	7,95
Pensión media	557,4	444,6	458,5	543,5	520,9	617,6	84,34
2014							
Nº	73,1	29,9	26,4	57,2	186,6	2.348,4	7,94
Pensión media	561,0	448,3	461,9	547,0	524,6	621,5	84,41
2015							
Nº	73,5	29,7	26,3	57,4	186,8	2.353,3	7,94
Pensión media	574,0	460,2	472,0	559,1	537,1	634,6	84,64
2016							
Nº	73,8	29,5	26,1	57,6	187,1	2.358,7	7,93
Pensión media	576,9	463,1	474,6	562,2	540,2	637,9	84,68
2017							
Nº	74,1	29,2	25,9	58,0	187,3	2.360,4	7,93
Pensión media	584,4	471,0	481,8	570,3	548,1	646,4	84,80
2018							
Nº	74,3	28,8	25,7	58,2	184,0	2.359,9	7,80
Pensión media	599,9	484,1	493,9	586,4	563,3	644,4	87,40
2019							
Nº	74,7	28,5	25,4	58,5	187,0	2.366,8	7,90
Pensión media	642,7	517,3	527,2	628,2	603,4	715,0	84,39

Media mensual, en euros, a decembro de cada ano.

Porcentaxe: % Galicia/ España.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

12.4.4. Pensións de orfandade

A pensión de orfandade ten como finalidade a obtención dunha axuda económica por cada fillo ou filla que sexa menor de certa idade ou estea en situación de incapacidade para traballar, sempre que teña cuberto o período mínimo de cotización esixido para ter dereito á pensión de viuvez.

Durante 2019 produciuse en Galicia (cadro 12.17) un descenso en 195 pensións de orfandade con respecto ao ano anterior, diminución que ten lugar en todas as provincias.

Capítulo 12. Protección social

As 23.552 persoas beneficiarias acollidas ao sistema da Seguridade Social en Galicia representan o 6,92% do total estatal, das cales o 40,3% son da Coruña, o 34,7% de Pontevedra, o 13,2% de Lugo e o 11,8% de Ourense.

O importe medio da contía da pensión por orfandade experimenta no ano 2019 un incremento en Galicia de 19,5 euros e no conxunto do Estado de 18,2 euros.

Cadro 12.17

Pensións de orfandade. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2008-2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990							
Nº	5.448	1.564	1.561	4.707	13.280	163.653	8,11
Pensión media	154,31	138,21	137,60	155,83	150,99	157,84	95,66
1997							
Nº	6.986	2.163	1.942	5.829	16.920	212.146	7,98
Pensión media	177,23	164,13	171,66	173,75	173,72	181,37	95,78
1998							
Nº	7.559	2.363	2.127	6.369	18.418	231.733	7,95
Pensión media	181,52	167,37	174,46	176,58	177,18	186,05	95,23
2008							
Nº	8.177	2.631	2.396	6.729	19.933	261.012	7,64
Pensión media	342,58	323,84	328,46	323,35	331,92	337,77	98,27
2009							
Nº	8.165	2.621	2.457	6.802	20.045	266.436	7,52
Pensión media	355,71	335,67	339,52	336,94	344,74	348,69	98,87
2010							
Nº	8.133	2.641	2.490	6.821	20.085	270.488	7,43
Pensión media	366,06	342,03	348,42	345,84	353,85	357,60	98,95
2011							
Nº	8.186	2.690	2.487	6.870	20.233	275.077	7,36
Pensión media	375,60	352,07	357,56	356,47	363,76	367,62	98,95
2012							
Nº	8.633	2.831	2.620	7.275	21.359	294.827	7,24
Pensión media	372,23	352,29	354,29	352,19	360,56	365,30	98,70
2013							
Nº	9.105	2.980	2.739	7.716	22.540	315.546	7,14
Pensión media	377,19	360,43	358,93	357,37	365,97	370,57	98,76
2014							
Nº	9.626	3.100	2.817	8.148	23.691	335.637	7,06
Pensión media	373,72	357,67	357,87	354,07	362,97	368,01	98,63
2015							
Nº	9.751	3.094	2.837	8.284	23.966	338.208	7,09
Pensión media	377,49	362,18	364,96	357,75	367,21	373,15	98,41
2016							
Nº	9.793	3.132	2.849	8.300	24.074	340.519	7,07
Pensión media	738,22	363,98	365,57	359,71	368,49	374,61	98,37
2017							
Nº	9.707	3.141	2.836	8.292	23.975	340.427	7,04
Pensión media	382,78	368,26	368,46	363,99	372,68	379,43	98,22
2018							
Nº	9.583	3.138	2.787	8.240	23.747	339.589	6,99
Pensión media	391,67	375,98	376,75	371,93	381,00	387,39	98,35
2019							
Nº	9.485	3.115	2.774	8.178	23.552	340.106	6,92
Pensión media	412,03	393,77	397,18	390,95	400,55	405,54	98,77

Porcentaxe: %Galicia/ España.
Fonte: INSS.

12.4.5. Pensións en favor de familiares

O aseguramento derivado do pasamento pode chegar ademais de ao cónxuxe e descendentes, a outros parentes consanguíneos da persoa causante que reúnan certos requisitos, entre outros, a convivencia con ela dous anos antes do falecemento, non ter

dereito a outra pensión e carecer de medios de subsistencia e de familiares obrigados a dar alimentos.

En 2019, en Galicia (cadro 12.18), increméntanse en 230 o número de pensións en favor de familiares en relación co ano anterior, ata acadar 6.636 pensionistas, que representan o 15,4% do total do conxunto do Estado.

O dato máis salientable da análise provincial é o elevado número de pensionistas da provincia da Coruña (36,5%) e Pontevedra (30,8%). Ademais, increméntase en 2019 o número de pensións nas catro provincias galegas.

No que atinxe á contía media de pensión cabe destacar, polo que respecta ao global galego en 2019 (517,5 euros), que é netamente inferior á media estatal (579,3 euros), sendo a diferenza máis importante nas provincias de Lugo e Ourense.

Cadro 12.18

Pensións a favor de familiares. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2008-2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990							
Nº	977	193	462	1.110	2.742	26.484	10,35
Pensión media	188,74	189,47	171,65	175,81	180,68	190,59	94,80
1997							
Nº	1.658	502	869	1.706	4.735	45.988	10,30
Pensión media	222,21	198,29	218,83	217,33	217,30	217,62	99,85
1998							
Nº	1.659	502	898	1.646	4.705	45.460	10,35
Pensión media	230,87	205,90	221,74	224,36	224,18	225,49	99,42
2008							
Nº	1.967	702	1.102	1.596	5.367	37.674	14,25
Pensión media	419,69	378,39	403,32	414,58	409,41	443,94	92,22
2009							
Nº	2.010	726	1.104	1.659	5.499	37.810	14,54
Pensión media	418,14	426,54	393,11	414,05	421,65	455,93	92,48
2010							
Nº	2.027	732	1.124	1.680	5.563	37.628	14,78
Pensión media	440,96	406,98	424,47	436,93	431,94	470,57	91,79
2011							
Nº	2.098	762	1.144	1.684	5.688	38.121	14,92
Pensión media	454,63	416,66	436,95	455,10	446,13	482,70	92,42
2012							
Nº	2.095	698	1.159	1.726	5.678	37.967	14,96
Pensión media	462,03	417,81	437,46	462,52	451,73	488,24	92,52
2013							
Nº	2.100	751	1.144	1.730	5.725	38.030	15,05
Pensión media	476,38	433,95	445,21	477,31	464,87	505,60	91,94
2014							
Nº	2.125	759	1.165	1.783	5.832	38.667	15,08
Pensión media	477,28	441,03	449,86	478,58	467,48	510,91	91,50
2015							
Nº	2.205	776	1.199	1.824	6.004	39.273	15,29
Pensión media	482,07	451,60	449,23	491,01	474,29	522,52	90,77
2016							
Nº	2.233	793	1.201	1.841	6.068	39.694	15,29
Pensión media	484,53	450,07	451,73	492,26	475,88	525,63	90,54
2017							
Nº	2.293	830	1.198	1.884	6.205	40.727	15,24
Pensión media	488,66	453,83	458,18	498,82	481,20	535,27	89,90
2018							
Nº	2.350	882	1.222	1.952	6.406	41.690	15,37
Pensión media	497,64	460,32	465,20	506,95	489,15	548,62	89,16
2019							
Nº	2.425	931	1.235	2.045	6.636	43.156	15,38
Pensión media	529,97	485,35	487,69	535,43	517,53	579,25	89,34

Porcentaxe: % Galicia/ España.
Fonte: INSS.

12.5. Outras prestacións

12.5.1. Prestacións de incapacidade temporal

En 2019 (cadro 12.19) existían 52.248 persoas en Galicia en situación de incapacidade temporal, 6.976 máis que en 2018, das que o número maior correspondían a provincia da Coruña (21.794) e o inferior á de Ourense (5.224). Ademais, salienta o elevado número de procesos por continxencias comúns das persoas traballadoras por conta propia representando nese ano o 9,5% do total español.

Cadro 12.19

		Procesos de incapacidade temporal en vigor. Galicia/España. 2013-2019																																																			
A Coruña Lugo Ourense Pontevedra Galicia España		Continxencias comúns																		Continxencias profesionais																																	
		conta allea																		conta propia										conta propia e allea										Total 2013		Total 2014		Total 2015		Total 2016		Total 2017		Total 2018		Total 2019	
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019																	
8.280	9.233	10.816	12.301	12.992	13.845	15.919	3.272	3.223	3.479	3.568	3.548	3.448	3.904	1.343	1.439	1.637	1.835	1.821	1.981	1.971	12.895	13.895	15.932	17.704	18.361	19.274	21.794	20.922	22.446	24.162	26.037	27.274	28.329	29.242	30.000																		
2.062	2.284	2.728	3.091	3.264	4.139	4.139	1.405	1.292	1.550	1.617	1.581	1.463	1.684	409	411	501	566	619	602	739	3.896	3.987	4.779	5.274	5.464	5.639	6.972	6.829	7.245	8.100	8.955	9.546	10.137	10.628	11.119																		
1.743	2.032	2.187	2.681	2.772	3.025	3.612	882	846	869	871	926	933	1.063	236	314	369	410	465	478	599	2.931	3.192	3.425	4.062	4.183	4.436	5.224	5.045	5.369	5.894	6.419	6.944	7.469	7.994	8.519																		
7.124	7.423	8.941	10.180	10.654	11.659	13.682	2.544	2.414	2.753	2.797	2.673	2.561	3.099	1.012	1.124	1.262	1.513	1.571	1.703	1.877	10.680	10.961	12.996	14.430	14.999	15.923	18.628	18.154	19.062	20.573	21.477	22.381	23.285	24.189	25.093																		
	19.229	20.972	24.672	28.253	29.682	32.303	37.352	8.113	7.775	8.681	8.893	8.728	8.405	9.750	3.060	3.288	3.769	4.324	4.476	4.764	5.146	30.402	32.035	37.132	41.470	42.896	45.272	52.248	50.771	53.446	59.401	65.356	71.311	77.266	83.221																		
	201.563	235.440	269.918	296.293	291.360	330.706	585.296	80.239	80.364	85.873	91.104	94.779	92.875	103.156	40.975	45.107	52.584	59.876	59.891	64.033	68.044	422.767	460.911	532.375	617.273	646.030	687.614	796.486	785.429	844.363	953.296	1.062.219	1.171.142	1.280.065	1.388.978																		

Fonte: INSS.

A prevalencia da incapacidade temporal fai referencia ao número de procesos rexistrados en vigor en relación coa poboación protexida, e calcúlase dividindo o número de procesos ao final do período entre a poboación protexida nesa data e o resultado multiplícase por mil.

Como pode apreciarse no cadro 12.20, Galicia supera moi amplamente as ratios do total estatal, sobre todo na prevalencia das continxencias comúns das persoas traballadoras por conta propia. Supera 101,9 puntos en 2019 o dato medio do Estado; de feito as catro provincias superan moi amplamente as cifras estatais, sobre todo Pontevedra, no que atinxe a prevalencia das continxencias comúns por conta allea é a provincia de Lugo nas continxencias profesionais (50,8 fronte ao 35,4 a nivel nacional).

Cadro 12.20

Prevalencia de IT por tipo de continxencia Galicia/España. Datos a 31-12-2019

	Continxencias comúns		Continxencias profesionais
	Prevalencia por mil		Prevalencia por mil
	persoas traballadoras		persoas traballadoras
	conta allea	conta propia ⁽¹⁾	conta propia e allea
A Coruña	48,49	137,62	4,34
Lugo	50,78	133,56	6,53
Ourense	48,97	225,56	6,12
Pontevedra	45,64	359,12	5,37
Galicia	47,73	171,60	5,15
España	35,37	69,74	3,52

Elaboración propia.

(1) Autónomos e fogar.

Fonte: INSS.

12.5.2. Prestacións de maternidade, paternidade e por nacemento e coidado por fillos e fillas

A prestación por maternidade estivo vixente ata o 31 de marzo de 2019, polos que os datos de número e importe son os correspondentes ata o primeiro trimestre do ano (cadro 12.21). O mesmo pasou coa prestación por paternidade (cadro 12.22A). O cadro 12.2B recolle a prestación por nacemento e coidado de menor, que entrou en vigor o 1 de abril de 2019, polo que o número e importe corresponden ao período de abril a decembro deste ano

Cadro 12.21

		Prestacións de maternidade. 2012-2019																							
		Número de prestacións																Importe das prestacións							
		2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019*		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
		total	% percibidas pa ⁽²⁾	total	% percibidas pa ⁽²⁾	total	% percibidas pa ⁽²⁾	total	% percibidas pa ⁽²⁾	total	% percibidas pa ⁽²⁾	total	% percibidas pa ⁽²⁾	total	% percibidas pa ⁽²⁾	total	% percibidas pa ⁽²⁾	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros
A Coruña		6561	2,15	6407	2,49	6153	2,44	6237	2,52	6384	2,65	5973	1,84	5513	2,61	1316	2,36	36152	33913	32523	33343	33763	32952	30767	7080
Lugo		1564	2,24	1562	2,05	1499	1,93	1596	2,26	1521	2,37	1508	2,11	1496	1,27	323	1,55	7869	7611	7414	7810	7405	7419	7630	1673
Ourense		1360	3,38	1363	2,79	1328	2,19	1264	1,95	1343	3,05	1238	2,29	1098	2,53	271	4,43	6754	6544	6410	6372	6430	6047	5470	1273
Pontevedra		5705	1,96	5491	1,78	5259	1,83	5325	2,07	5274	2,22	5166	1,79	4712	2,06	1343	2,97	25154	25479	25146	25412	25113	25685	23074	5874
Galicia		15193	2,20	14883	2,21	14279	2,14	14442	2,27	14522	2,50	14159	3,39	12502	2,30	3153	2,54	79929	74548	72483	73710	72103	67790	15900	
España		268732	1,68	288842	1,70	281151	1,75	278389	1,87	278509	2,04	272821	1,68	247975	1,91	65386	1,82	1741479	1609516	1585348	1579656	1560661	1513134	1475868	357799

(*) Datos ata marzo de 2019 pola entrada en vigor do RD 6/2019.
(2) 50 pode distribuír as de adopción ou acollimento.
Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Cadro 12.22 (A)

		Prestacións de paternidade, Galicia/España. 2011-2019																		
		Número de prestacións									Importe das prestacións (miles de euros)									
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*	
A Coruña		5.624	5.215	5.016	4.831	5.019	5.315	5.653	5.304	1.350	4.440,47	4.177,84	3.919,65	3.984,46	4.011,61	4.223,06	8.086,85	8.917,63	2.395,21	
Lugo		1.143	1.099	1.135	1.139	1.231	1.195	1.488	1.576	394	800,28	819,01	796,84	820,06	910,19	833,48	1.771,06	2.150,83	578,46	
Ourense		1.121	1.038	1.067	1.018	1.049	1.121	1.148	1.079	273	800,49	767,13	761,17	760,79	750,97	802,28	1.412,59	1.668,59	450,73	
Pontevedra		4.773	4.304	4.142	4.168	4.120	4.188	4.683	4.286	1.131	3.660,24	3.328,36	3.222,87	3.243,99	3.181,89	3.265,88	6.610,56	7.102,61	2.109,29	
Galicia		12.661	11.656	11.360	11.156	11.419	11.819	12.972	12.245	3.148	9.701,48	9.092,34	8.700,53	8.809,30	8.854,66	9.124,69	17.881,06	19.839,66	5.533,68	
España		269.715	245.867	237.988	235.678	238.806	244.468	264.632	255.531	70.705	225.273,97	208.725,48	198.974,13	201.229,15	201.786,30	206.268,08	399.845,94	448.706,70	130.771,10	

(*) Datos ata marzo de 2019 pola entrada en vigor do RD 6/2019.
Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Cadro 12.22 (B)

		Prestacións de nacemento e coidado de menor. Galicia/España. 2019 ^(*)							
		Número de prestacións						Importe das prestacións	
		Primeiro proxenitor		Segundo proxenitor		Total		miles de euros	
		total prestacións	Percibidas polo primeiro proxenitor	Opción a favor do segundo proxenitor	Total	primeiro proxenitor	primeiro proxenitor		
A Coruña		8.623	3.850	74	3.924	4.699		33.313	
Lugo		2.250	991	25	1.016	1.234		7.678	
Ourense		1.838	831	19	850	988		6.248	
Pontevedra		7.577	3.427	57	3.484	4.093		27.643	
Galicia		20.288	9.099	175	9.274	11.014		74.881	
España		421.672	182.436	2.825	185.261	236.411		1.678.339	

(*) Datos dende abril de 2019 pola entrada en vigor do RD 6/2019.
Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

12.5.3. Prestacións familiares por filla/fillo a cargo

A prestación familiar por filla/fillo experimentou en 1991 unha importante transformación, pasando a ter un carácter universal. Co RDL 1/2000, do 14 de xaneiro, actualizouse a contía das prestacións por fillas/filos menores de 18 anos non discapacitados, e por fillas/filos menores discapacitados nun grao igual ou superior ao 33%. Ademais, establécense dúas novas prestacións de pago único: nacemento do terceiro ou posterior fillo/a e a de parto múltiple.

No cadro 12.23 recóllese a media anual do número de persoas beneficiarias e causantes da prestación en 1993 e de 2004 a 2019. En 2019 hai en Galicia 49.092 familias con dereito a prestación, recollendo un lixeiro descenso (390) respecto a 2019. Da análise provincial, infírese que é na provincia de Pontevedra onde existe maior número de familias beneficiarias, 19.045.

Cadro 12.23

Persoas beneficiarias de prestacións por fillo/a a cargo. Galicia/España. 1993/2004-2019

	Total																
	1993	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	31539	17.116	16.605	15.769	15.287	15.362	15.326	15.646	15.629	15.816	16.582	17.613	18.241	18.847	18.950	18.779	18.757
Lugo	14.588	6.323	6.087	5.657	5.357	5.388	5.417	5.481	5.376	5.301	5.567	5.762	5.909	6.159	6.191	6.145	6.123
Ourense	12.597	5.692	5.335	4.972	4.731	4.735	4.735	4.757	4.716	4.701	4.850	4.996	5.058	5.182	5.228	5.193	5.167
Pontevedra	32.697	16.759	16.688	15.412	14.663	14.743	14.996	15.618	15.747	15.981	17.167	18.437	18.970	19.821	19.884	19.365	19.045
Galicia	91.421	45.890	44.714	41.810	40.038	40.228	40.474	41.502	41.468	41.799	44.166	46.813	48.178	50.009	50.253	49.482	49.092
España	1011512	694.075	682.904	656.682	630.025	663.777	716.265	791.980	825.888	850.744	913.115	976.083	1008.706	1049.684	1055.475	1034.279	1017.705

Elaboración propia.

Medias anuais.

Fuente: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

12.5.4. Prestacións por desemprego

A prestación por desemprego ten por obxecto garantir a continxencia na que se atopan as persoas que, podendo e querendo traballar, perden o seu emprego, ou ven reducida a súa xornada habitual. O desemprego pode ser total ou parcial. O primeiro caso é cando a persoa cesa na actividade que viña desenvolvendo, polo que xa non ten dereito ao seu salario. O segundo aparece cando ve reducida temporalmente a súa xornada ordinaria de traballo, polo menos nunha terceira parte, coa redución proporcional do seu salario.

A protección por desemprego estrutúrase nun nivel contributivo e outro asistencial. O primeiro proporciona unha prestación substitutiva das rendas salariais deixadas de percibir; a súa duración está en función dos períodos de ocupación cotizados nos 6 anos anteriores. O segundo, é complementario do contributivo e permite garantir unha protección ás persoas en desemprego baixo certos requisitos: ter esgotado a prestación contributiva por desemprego e ter responsabilidades familiares, ou ben, ser maior de 45 anos, traballador emigrante retornado, liberado de prisión etc.

A carón das prestacións contributiva e asistencial, a partir de 2001 estableceuse, seguindo as directrices sobre o emprego da UE, a renda activa de inserción, que combina medidas activas con pasivas. Este programa persigue mellorar a capacidade de inserción profesional das persoas desempregadas de longa duración; para iso, asíñase un compromiso de actividade coa persoa perceptora, incorporándoa a programas de emprego e/ou formación e co apoio complementario dunha renda como axuda económica. A renda, cunha duración máxima de once meses, será igual ao 80% do IPREM mensual.

No cadro 12.24 preséntanse os datos do número de persoas beneficiarias de prestacións por desemprego. A serie recolle un comportamento contra cíclico, aumentando o número de persoas beneficiarias en situacións de crise e reducíndose cando mellora a economía. O número máximo acádase en 2012 (158.640). Nos últimos anos, recóllese unha tendencia decrecente, ata chegar a 88.182 perceptores en 2019. A diminución prodúcese nas catro provincias galegas, cunha intensidade semellante en proporción a poboación.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia 2019

Cadro 12.24

Persoas beneficiarias da prestación por desemprego. Galicia/ España. 1993/2004-2019																	
	1993	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	44.000	30.900	32.600	33.300	33.200	38.500	51.700	58.200	57.400	62.169	60.972	52.552	44.437	38.992	38.233	34.104	34.631
Lugo	12.900	8.300	8.000	8.100	8.100	9.300	12.500	14.800	14.600	16.601	16.637	14.235	11.907	10.721	10.796	9.477	9.159
Ourense	16.000	9.600	10.100	9.900	9.900	11.300	14.800	16.800	16.200	17.421	16.741	14.517	12.835	11.502	11.171	10.194	9.951
Pontevedra	39.700	26.300	27.900	27.900	28.100	35.200	51.300	59.900	58.700	62.449	61.124	53.479	45.389	40.126	39.624	35.308	34.442
Galicia	112.600	75.100	78.600	79.200	79.300	94.300	130.300	149.700	146.900	158.640	155.474	134.783	114.568	101.340	99.824	89.083	88.182
España	1.993.000	1.065.100	1.103.900	1.145.600	1.421.000	1.815.000	2.681.000	3.042.700	2.846.000	2.942.061	2.865.153	2.542.977	2.224.172	2.010.245	1.949.762	1.835.488	1.861.100
Datos en medias anuais. De 1993 a 2019 redondeados en centos. Fonte: Ministerio de Trabajo y Economía Social																	

Datos en medio anual. De 1993 a 2019 redondeados a centos.
Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

As 88.182 persoas beneficiarias das prestacións de desemprego en decembro de 2019 (cadro 12.25) supoñen o 4,7% do total español. O 46,2% perciben unha prestación asistencial (subsídio ou renda activa de inserción); as persoas beneficiarias da prestación contributiva acadan o 45,9% e o resto benefíciense do programa de activación para o emprego. Pola súa banda, as 1.861.100 persoas beneficiarias en España en decembro de 2019 distribúense nunha proporción do 43,4% que perciben a prestación contributiva e o 39,0% a asistencial. O resto benefíciense do programa de activación para o emprego.

Cadro 12.25

Prestación por desempleo. Beneficiarios/as por tipo de prestación. Galicia/España Decembro 2013-2019																											
	PERSONAS																										
	prestación contributiva						Subsidio						Renda activa de inserción														
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Total	Total	Total	Total	Total	Total
A Coruña	29.948	23.960	19.968	18.617	17.001	16.904	16.756	23.182	21.589	18.931	16.402	14.799	14.097	14.982	4.724	4.964	4.591	4.088	3.543	3.097	2.892	57.854	50.513	43.763	39.350	36.148	34.104
Lugo	8.343	6.222	5.141	4.823	4.481	4.556	4.163	6.453	5.983	5.430	4.751	4.228	4.156	4.296	1.222	1.337	1.192	1.128	956	761	699	16.018	13.542	11.857	10.758	9.903	9.471
Ourense	7.011	5.694	4.852	4.384	3.915	4.362	4.068	7.528	6.897	6.294	5.540	4.998	4.991	5.070	1.366	1.442	1.326	1.192	1.049	837	813	15.905	14.033	12.576	11.199	10.117	10.134
Pontevedra	29.493	21.261	17.495	16.662	15.407	16.478	15.474	26.237	24.378	21.897	18.881	16.269	15.935	16.365	5.100	5.271	4.629	4.602	3.858	2.891	2.600	59.910	56.910	44.428	40.496	36.584	35.842
Galicia	73.795	57.137	47.486	44.506	40.884	42.300	40.469	63.400	58.847	52.552	46.574	40.214	38.278	40.713	12.492	13.614	11.748	11.610	9.406	7.874	7.094	149.687	128.998	112.624	101.803	92.752	89.083
España*	1.221.534	976.785	819.013	780.074	708.928	806.949	807.614	1.140.367	1.049.903	1.056.533	966.690	886.982	876.591	726.402	250.333	265.098	233.868	217.644	182.819	151.171	140.873	1.742.905	1.417.742	1.334.099	1.198.476	1.094.209	1.003.488
Media anual																											
[Elaboración propia a partir de los datos de la Seguridad Social]																											

Os incluídos nesta aglomeración e incluídos: excluídos aglomeración.
Fonte: INE, Ministerio de Trabajo e Economía Social.

12.6. Pensións de carácter non contributivo e asistencial

As pensións non contributivas son prestacións periódicas vitalicias en función da idade ou o grao de incapacidade, e a favor daquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para acadar prestacións de nivel contributivo, pola realización de actividades profesionais.

Como foi indicado noutros informes, a Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, tratou de integrar as diferentes pensións non contributivas nun único nivel, a favor daquelas e daqueles cidadáns que se atopen en situación de necesidade protexible e carezan de recursos económicos suficientes para a súa subsistencia. Porén, estas pensións non contributivas substitúen, aínda con maior contía, ás de velez e enfermidade do Fondo de Asistencia Social (FAS), e aos subsidios de garantía de ingresos mínimos e o de axuda de terceiras persoas da Lei de integración social do discapacitado (LISMI).

Complementariamente, a Xunta de Galicia, mediante a Lei 9/1991, do 2 de outubro, de medidas básicas para a reinserción social, estableceu unha prestación, a renda de integración social (RISGA). O obxecto desta prestación é garantir un mínimo de subsistencia persoal a persoas entre 25 (nalgúns casos dende os 18) e os 65 anos. Este programa artículase a través dun proxecto individualizado, mediante un conxunto de accións que posibiliten unha integración persoal, familiar, social e laboral. En Galicia, a maior parte das persoas beneficiarias (case un 70%) son mulleres.

Capítulo 12. Protección social

As 272 persoas beneficiarias da LISMI en Galicia a decembro de 2019, representan o 4,1% dos 6.705 pensionistas españois. Na provincia da Coruña houbo 126; 106 en Pontevedra e 20 en Lugo e Ourense.

Cadro 12.26

Persoas beneficiarias das prestacións da LISMI⁽¹⁾. Por provincias. Galicia/España. 1991/2008-2019

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Subsidio de garantía ingresos mínimos	1991	7.309	1.956	2.645	8.215	20.125	251.092
	2008	439	66	132	518	1.155	28.728
	2009	383	57	116	450	1.006	24.927
	2010	332	46	96	382	856	21.424
	2011	264	29	74	299	666	17.007
	2012	249	26	68	274	617	15.603
	2013	209	23	60	240	532	13.364
	2014	169	17	51	196	433	11.143
	2015	151	15	40	172	378	9.220
	2016	134	13	37	157	341	8.470
	2017	107	11	31	135	284	7.286
Subsidio axuda de terceira persoa	2018	87	8	24	112	231	5.981
	2019	81	8	21	102	211	5.334
	1991	3.337	798	888	3.074	8.097	91.560
	2008	90	17	10	84	201	3.391
	2009	76	15	9	68	168	2.879
	2010	63	13	7	54	137	2.446
	2011	52	8	5	41	106	1.827
	2012	51	7	4	36	98	1.657
	2013	42	6	3	27	78	1.379
	2014	36	4	2	20	62	1.144
	2015	31	4	2	19	56	947
Subsidio de mobil. compens. por pagos de transporte	2016	29	4	2	17	51	871
	2017	24	2	2	15	43	744
	2018	19	2	2	12	35	604
	2019	19	2	2	11	34	544
	1991	1.818	104	117	852	2.891	38.769
	2008	132	25	3	61	221	2.845
	2009	119	26	2	26	173	2.460
	2010	108	24	2	12	146	2.189
	2011	96	19	2	10	127	1.766
	2012	88	19	2	8	117	1.667
	2013	79	18	2	6	105	1.554
Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica	2014	67	13	1	6	87	1.456
	2015	53	12	1	6	72	1.336
	2016	48	13	1	5	67	1.265
	2017	39	11	2	4	56	1.135
	2018	33	11	2	4	50	956
	2019	32	11	1	3	47	896
	1991	3.664	395	782	3.525	8.366	56.140
	2008	189	35	229	426	879	13.893
	2009	165	40	234	416	855	13.274
	2010	147	45	240	253	685	12.259
	2011	130	48	245	238	661	11.216
Total	2012	125	47	241	239	652	10.874
	2013	117	43	110	165	435	9.718
	2014	96	37	74	61	268	8.269
	2015	90	29	40	58	217	7.812
	2016	76	28	28	53	185	7.661
	2017	4	27	21	32	84	7.095
	2018	4	18	18	27	67	6.325
	2019	3	17	18	25	63	6.119
	1991	11.410	2.463	3.556	11.482	28.911	329.792
	2008	724	119	362	927	2.132	43.891
	2009	641	115	352	824	1.932	39.317
	2010	564	108	337	592	1.601	34.687
	2011	475	90	322	500	1.387	29.040
	2012	449	86	311	480	1.326	27.262
	2013	392	78	171	376	1.017	23.865
	2014	368	71	128	283	850	22.012
	2015	288	54	80	214	636	17.836
	2016	254	53	65	196	567	16.902
	2017	151	48	53	153	405	15.097
	2018	139	21	28	128	316	13.866
	2019	117	35	39	116	308	12.043

Elaboración propia.

(1) A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, suprimiu estes subsidios pero seguen cobrándolos os que os percibían con anterioridade á entrada en vigor da lei, agás que os interesados pasen a percibir unha pensión non contributiva.

Medias anuais agás 1991, 2011, 2014 e 2015 que son a decembro.

A suma de cada unha das rúbricas dos beneficiarios, segundo a clase de prestación, non coincide necesariamente co total de beneficiarios, xa que un mesmo beneficiario pode recibir máis dunha prestación.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

As pensións non contributivas poden obterse por estar en situación de invalidez-discapacidade igual ou superior ao 65%, ou en idade de xubilación. Ademais, é necesario cumprir con outros requisitos, como carecer de rendas ou ingresos suficientes.

En 2019 produciuse en Galicia un descenso de 291 pensionistas de pensións non contributivas (cadro 12.27). A partir de 1996, e como quedou reflectido en informes anteriores, o número de persoas beneficiarias de pensións non contributivas de invalidez supera ás de xubilación, aínda que nos últimos anos medraron máis as pensións por xubilación. En 2019, en Galicia, as pensións de invalidez reducíronse en 368, e as de xubilación aumentaron en 77. Non obstante, estas, en número de 24.301, constitúen as maioritarias.

Por provincias, A Coruña, con 14.675 pensionistas, representa o 38,1% do total galego de prestacións non contributivas. No extremo oposto, na provincia de Lugo soamente existen 4.616 pensionistas desta modalidade, que constitúen o 12,0% do total de Galicia.

Cadro 12.27

Pensións non contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1994/2011-2019

	Invalidez										Xubilación										Total									
	1994	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	1994	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	1994	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	5.219	6.575	6.381	6.224	5.992	5.904	5.831	5.654	5.323	5.173	7.406	15.925	15.683	15.663	15.663	15.663	15.663	15.663	15.663	15.663	12.585	31.500	31.064	30.684	30.684	30.684	30.684	30.684	30.684	30.684
Lugo	1.406	1.876	1.839	1.777	1.733	1.720	1.715	1.672	1.632	1.591	1.437	3.579	3.478	3.379	3.285	3.228	3.164	3.095	3.026	3.025	2.843	5.455	5.337	5.305	5.038	4.938	4.879	4.767	4.658	4.616
Ourense	2.909	2.488	2.426	2.368	2.270	2.205	2.180	2.136	2.031	1.953	2.332	4.136	4.041	3.958	3.807	3.736	3.694	3.596	3.508	3.481	5.221	6.605	6.467	6.326	6.077	5.941	5.874	5.732	5.539	5.434
Pontevedra	3.764	6.321	6.234	6.342	6.021	5.908	5.878	5.794	5.592	5.493	4.323	9.050	8.797	8.638	8.570	8.452	8.367	8.062	8.364	8.293	7.897	15.370	15.031	14.760	14.591	14.360	14.245	13.976	13.796	13.796
Galicia	13.258	27.260	26.880	26.511	26.016	25.737	25.693	25.236	24.578	24.230	18.288	38.670	37.999	37.435	36.892	36.098	35.674	34.862	34.224	34.301	28.546	45.930	44.879	43.926	42.708	41.835	41.277	40.098	38.802	38.511
España	34.487	84.712	84.876	85.478	86.934	86.934	86.934	86.934	86.934	86.934	34.488	254.295	253.549	250.815	253.702	254.029	254.741	256.387	257.023	261.044	268.973	449.006	446.425	446.292	450.836	453.547	454.502	455.307	451.780	452.157

Elaboración propia.

Medias anuais 1994 e de 2011 a 2012. Os datos de 2014 e 2015 son a decembro.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

No cadro 12.28 figura o número de pensións non contributivas por CC.AA. para 1997/2007-2019. Galicia é sexta, despois de Andalucía, Canarias, Cataluña, Comunidade Valenciana, Madrid. As 38.511 persoas receptoras de pensións non contributivas en 2019 representan o 8,5% do total estatal, moi por riba de CC.AA. con moito maior número de habitantes que Galicia, como pode ser o caso de Madrid.

Cadro 12.28

Pensións non contributivas da Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1997/2007-2019

	Total núm. pensionistas													
	1997	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andalucía	94.445	108.198	106.064	104.955	104.104	102.924	101.768	101.707	102.447	102.025	101.669	101.173	97.847	96.210
Aragón	12.123	9.139	8.679	8.338	8.093	7.923	7.762	7.701	7.631	7.546	7.515	7.402	7.366	7.294
Asturias	10.618	10.917	10.526	10.056	9.813	9.729	8.565	9.489	9.300	9.184	9.138	9.038	8.630	8.619
Baleares	7.270	7.878	7.749	7.655	7.621	7.638	7.590	7.509	7.647	7.802	7.929	7.938	7.882	7.861
Canarias	34.188	42.204	42.275	42.341	42.258	42.160	42.603	42.714	43.005	43.712	43.869	43.704	43.246	43.216
Cantabria	5.616	6.223	6.164	6.143	6.163	6.181	6.309	6.424	6.609	6.720	6.896	7.010	7.125	7.093
Castela-A Mancha	21.281	22.309	21.709	21.337	21.039	20.798	20.375	20.174	19.902	19.682	19.497	19.645	21.770	21.651
Castela e León	27.457	26.085	24.772	23.801	23.150	22.740	22.424	22.386	22.276	22.128	22.051	21.966	19.382	19.427
Cataluña	49.581	58.679	57.685	56.589	56.194	55.905	56.012	55.659	56.527	57.884	58.400	58.854	59.676	60.603
C. Valenciana	37.248	47.162	46.376	46.548	46.723	46.656	46.332	46.400	46.952	47.629	48.394	48.921	48.843	48.911
Estremadura	1.343	16.305	15.977	15.674	15.239	14.868	14.446	14.202	14.282	14.115	13.959	13.575	13.119	12.970
Galicia	46.508	51.657	50.198	48.673	47.275	45.930	44.878	43.925	43.146	42.247	41.277	40.098	38.802	38.511
Madrid	30.512	33.753	33.406	33.038	32.891	32.846	33.599	34.645	35.722	37.315	38.415	39.989	41.722	42.660
Murcia	11.798	14.721	14.415	14.192	14.096	13.957	13.923	14.175	14.503	14.670	14.954	15.128	15.337	15.481
Navarra	3.449	2.979	2.876	2.807	2.711	2.687	2.653	2.635	2.616	2.625	2.686	2.678	2.651	1.734
País Vasco	10.692	9.850	9.658	9.741	9.949	10.107	10.230	10.449	10.772	10.991	11.298	11.586	11.846	12.093
A Ríoxa	2.415	1.998	1.895	1.825	1.781	1.763	1.732	1.772	1.807	1.829	1.865	1.893	1.940	1.975
Ceuta	1.560	1.742	1.746	1.750	1.705	1.702	1.727	1.778	1.756	1.913	1.877	1.892	2.039	2.104
Mellilla	2.400	2.584	2.553	2.571	2.490	2.492	2.498	2.548	2.731	2.711	2.815	2.824	2.657	2.664
España	410.504	474.383	464.723	458.034	453.295	449.006	445.426	446.292	449.631	452.728	454.504	455.304	451.780	452.157

Elaboración propia.

Media anual.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Capítulo 12. Protección social

O cadro 12.29 mostra que o número de persoas beneficiarias do RISGA en Galicia se reduce lixeiramente en 2019 respecto a 2018 (380 menos), despois dos fortes incrementos de 2012 e 2013, acadando a 31 de decembro de 2019 as 9.783 persoas, case o dobre que en 2010. Hai que destacar o elevado número de persoas beneficiarias na provincia de Pontevedra (4.475) e A Coruña (2.932), mentres que as de Lugo (1.294) e Ourense (1.082), constitúen as de inferior colectivo.

Cadro 12.29

Persoas beneficiarias da renda de integración social (RISGA). Por provincias. Galicia. 1994-2019

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
A Coruña	1.323	1.600	1.633	1.769	1.858	1.850	1.731	1.887	1.825	1.904	1.844	1.844	1.769
Lugo	283	294	306	364	427	453	426	453	477	540	464	464	427
Ourense	349	415	438	387	347	382	421	447	529	543	559	559	635
Pontevedra	803	1.128	1.335	1.407	1.508	1.607	1.578	1.570	1.479	1.515	1.306	1.306	1.334
Galicia	2.758	3.437	3.712	3.927	4.140	4.292	4.156	4.357	4.310	4.502	4.173	4.173	4.165
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	1.700	1.717	1.654	1.528	1.500	1.638	2.532	2.345	2.808	3.090	2.948	3.017	2.932
Lugo	403	405	492	468	500	725	990	1.169	1.226	1.335	1.294	1.297	1.294
Ourense	600	658	730	779	835	1.079	1.361	1.445	1.278	1.448	1.295	1.174	1.082
Pontevedra	1.399	1.570	1.920	2.213	2.285	3.276	4.417	4.205	4.401	4.888	4.834	4.675	4.475
Galicia	4.102	4.350	4.796	4.988	5.120	6.718	9.300	9.164	9.713	10.761	10.371	10.163	9.783

Elaboración propia.
Datos a 31 de decembro.
Fonte: Xunta de Galicia.

O cadro 12.30 figura o importe medio da prestación do RISGA en cada unha das provincias galegas para 2012-2019. A contía maior sempre corresponde as provincia de Pontevedra e A Coruña. O RISGA supón un desembolso de case 53,4 millóns de euros en 2019, dos que o 44,9% (23,9 millóns) corresponde a provincia de Pontevedra.

Cadro 12.30

Importe medio e total pagos RISGA. 2012-2019

	Importe medio mensual ⁽¹⁾								Total neto							
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	405,09	405,39	448,97	441,64	446,58	451,73	446,62	443,08	7.489.165	10.299.215	12.236.151	14.569.902	16.770.507	17.296.654	17.151.711	16.338.549
Lugo	377,89	378,95	446,75	444,09	441,56	445,71	442,87	437,00	2.682.624	3.736.459	4.784.688	5.994.371	7.005.188	7.310.056	6.919.033	6.909.719
Ourense	374,33	378,36	454,97	438,04	438,02	446,42	443,97	447,37	4.462.403	5.492.650	6.529.649	7.280.262	7.582.359	7.792.707	6.698.155	6.161.880
Pontevedra	387,41	388,29	420,17	417,65	422,93	429,12	432,11	436,68	12.197.265	17.269.548	20.499.662	22.368.646	24.896.143	26.360.007	24.927.313	23.981.390
Galicia	388,59	390,50	462,01	430,61	434,07	439,78	439,16	439,82	26.831.457	36.797.872	44.050.150	50.213.181	56.254.197	58.759.425	55.696.213	53.391.538

Elaboración propia.
(1) Importe medio por persoa beneficiaria. Datos de decembro de cada ano.
Fonte: Xunta de Galicia.

O cadro 12.31 inclúe o conxunto de prestacións periódicas de carácter asistencial en Galicia: as derivadas da LISMI, as do FAS (ata 2013), as non contributivas da Seguridade Social e as do RISGA.

Como xa se indicou, as do FAS extinguíronse en 2014; as pensións do LISMI vanse reducindo notablemente. A partir de 1994 aparecen as pensións non contributivas como as máis importantes numericamente, representando en 2017 o 78,8% do conxunto das asistenciais (40.098). As prestacións do RISGA (9.783 en decembro de 2019) experimentan un importantísimo incremento nos tres últimos anos e pasan a representar un 20,1% do total.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia 2019

Cadro 12.31

**Conxunto das prestacións periódicas de carácter asistencial.
Por provincias. Galicia. 1992/2008-2019**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
LISMI					
1992	11.154	2.091	2.825	10.776	26.846
2008	724	119	362	927	2.132
2009	641	115	352	824	1.932
2010	564	108	337	592	1.601
2011	475	90	322	500	1.387
2012	449	86	311	480	1.326
2013	392	78	171	376	1.017
2014	368	71	128	283	850
2015	288	54	80	214	636
2016	254	53	65	196	567
2017	151	48	53	153	405
2018	139	21	28	128	316
2019	126	20	20	106	272
Asistenciais⁽¹⁾					
1992	13.084	3.985	3.785	7.863	28.717
2008	12	10	22	19	63
2009	8	8	16	14	46
2010	6	7	12	11	36
2011	4	6	10	9	29
2012	3	3	6	7	19
2013	1	3	2	6	12
Non contributivas					
1992	4.341	1.067	2.755	3.074	11.237
2008	20.598	5.867	7.227	16.506	50.198
2009	19.808	5.763	7.031	16.072	48.674
2010	19.090	5.594	6.834	15.758	47.276
2011	18.213	5.410	6.523	15.210	45.356
2012	18.064	5.317	6.467	15.031	44.879
2013	17.684	5.155	6.326	14.760	43.925
2014	17.022	5.018	6.077	14.591	42.708
2015	16.596	4.938	5.941	14.360	41.835
2016	16.280	4.879	5.874	14.245	41.277
2017	15.743	4.767	5.712	13.876	40.098
2018	14.869	4.658	5.539	13.736	38.802
2019	14.675	4.616	5.434	13.786	38.511
RISGA					
1992	237	88	86	148	559
2008	1.717	405	658	1.570	4.350
2009	1.654	492	730	1.920	4.796
2010	1.528	468	779	2.213	4.988
2011	1.500	500	835	2.285	5.120
2012	1.637	725	1.079	3.276	6.717
2013	2.532	990	1.361	4.417	9.300
2014	2.345	1.169	1.445	4.205	9.164
2015	2.807	1.226	1.278	4.401	9.712
2016	3.090	1.335	1.448	4.888	10.761
2017	2.948	1.294	1.295	4.834	10.371
2018	3.017	1.297	1.174	4.675	10.163
2019	2.932	1.294	1.082	4.475	9.783
Total					
1992	28.816	7.231	9.451	21.861	67.359
2008	23.051	6.401	8.269	19.022	56.743
2009	22.111	6.378	8.129	18.830	55.448
2010	21.188	6.177	7.962	18.574	53.901
2011	20.192	6.006	7.690	18.004	51.892
2012	20.153	6.131	7.863	18.794	52.941
2013	20.609	6.226	7.860	19.559	54.254
2014	19.735	6.258	7.650	19.079	52.722
2015	19.691	6.218	7.299	18.975	52.183
2016	19.624	6.267	7.387	19.329	52.605
2017	18.842	6.109	7.060	18.863	50.874
2018	18.025	5.976	6.741	18.539	49.281
2019	17.733	5.930	6.536	18.367	48.566

Elaboración propia.

(1) A partir de 2014 xa non hai persoas beneficiarias.

Fonte: Xunta de Galicia e Ministerio de Traballo e Economía Social.

12.7. Dependencia

A Lei de autonomía persoal e atención as persoas en situación de dependencia recoñece a partir de 2007 o dereito ás persoas que non poidan valerse por si mesmas para que sexan atendidas polo Estado e as CC.AA. Trátase de garantir unha serie de prestacións económicas (vinculadas ao servizo, para coidados no entorno familiar e para asistencia persoal) e en especie (servizos de prevención das situacións de dependencia e os de promoción da autonomía persoal, teleasistencia, axuda a domicilio, coidados persoais, servizo de centro de día e de noite e servizo de atención residencial). As situacións de dependencia fíxanse en tres grados: moderada, severa e gran dependencia.

As contías das prestacións económicas fíxanse polo Consello Territorial de Servizos Sociais e do Sistema para a Autonomía e Atención á Dependencia (SAAD), tendo en conta a capacidade económica da persoa beneficiaria a efectos de determinar a contía individual das prestacións económicas.

No cadro 12.32 contéplase por CC.AA. o número de persoas beneficiarias con dereito a prestación por cada un dos seus tipos, xunto á ratio de número de prestacións por persoa. As prestacións por coidados familiares constitúen no conxunto do Estado as prestacións máis numerosas, a 31 de decembro de 2019, o 30,2% (426.938). En Galicia esta prestación (13.069) supón o 18,0% das prestacións, e a axuda a domicilio é a quinta por número de persoas beneficiarias (23.884), que representan o 32,9%. Segue en importancia en Galicia as de atención residencial (8.205), que constitúen o 11,3%.

Cadro 12.32

Persoas beneficiarias e prestacións do sistema de dependencia a 31-12-2019

	Beneficiarios/as con dereito a prestación	Prev.dep. e prom. a. persoal	Tele-asistencia	Axuda a domicilio	Centros de día/noite	Atención residencial	P.e. vinculada ao servizo	P.e. coidados familiares	P.e. asistencia persoal	Total	Ratio prest.por beneficiario/a
Andalucía	220.375	1678	89.967	86.600	13.802	24.812	4.521	72.268	13	293.661	133
Aragón	32.952	4.159	2.926	4.228	1634	4.121	6.407	15.689	0	39.364	119
Asturias	21.083	6.690	1.253	3.967	2.346	3.279	2.083	7.960	1	27.579	131
Baleares	20.674	2.484	5.968	944	1475	2.341	847	14.594	0	28.653	139
Canarias	23.390	159	1.031	12	4.854	3.946	4.922	9.494	0	24.418	104
Cantabria	17.179	6.610	2.209	1.464	2.358	4.838	0	8.982	0	26.271	153
Castela e León	104.776	14.209	13.825	24.663	8.328	9.030	41.229	27.376	1392	139.852	133
Castela-A Mancha	62.182	6.874	14.609	16.525	3.391	12.244	8.568	13.452	22	75.685	122
Cataluña	163.730	615	22.053	33.066	13.492	36.464	17.675	79.562	76	203.003	124
C. Valenciana	88.242	777	4.701	719	6.936	12.095	15.826	53.115	25	94.194	107
Estremadura	28.237	1.292	2.040	948	2.095	4.528	13.695	6.538	0	31.136	110
Galicia	61.636	5.148	5.667	23.884	7.345	8.205	9.197	13.069	112	72.627	1,18
Madrid	143.622	3.192	49.711	39.924	16.109	23.495	20.282	34.363	89	187.365	130
Murcia	35.054	3.910	6.590	1.004	3.826	4.782	1.652	22.287	3	44.054	126
Navarra	13.801	934	2.301	1.001	357	1.690	2.159	9.299	14	17.755	129
País Vasco	67.062	460	18.791	6.805	7.483	13.027	1.240	35.683	6.290	89.779	134
A Ríoxa	8.282	824	2.296	3.607	1.031	1.656	1.023	1.715	0	12.152	147
Ceuta e Melilla	2.906	423	679	957	76	232	14	1.492	0	3.873	133
España	1.115.183	60.438	246.617	250.338	96.748	170.785	151.340	426.938	7.837	1.411.021	1,27

Fonte: Inerser.

No cadro 12.33 figura o número de persoas beneficiarias con dereito a prestación en relación coa poboación por CC.AA. e a nivel estatal. Galicia está en 2019 a nove centésimas por baixo da media estatal, cun número a 31 de decembro de 2019 de 61.636 perceptores, 1.537 máis que o ano anterior.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia 2019

Cadro 12.33

Persoas beneficiarias con prestación do sistema de dependencia en relación coa poboación. Por comunidades autónomas. 2014-2018

	Poboación*						Persoas beneficiarias con dereito a prestación						% persoas beneficiarias/poboación					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	a 31/12/2014	a 31-12-2015	a 31-12-2016	a 31-12-2017	a 31-12-2018	a 31-12-2019	a 31/12/2014	a 31-12-2015	a 31-12-2016	a 31-12-2017	a 31-12-2018	a 31-12-2019
Andalucía	8.402.305	8.399.043	8.388.107	8.379.820	8.384.408	8.414.240	163.348	179.239	183.962	196.730	212.243	220.375	1,94	2,13	2,19	2,35	2,53	2,62
Aragón	1.325.385	1.317.847	1.308.563	1.308.750	1.308.728	1.319.291	17.076	17.828	21.038	25.617	29.146	32.952	1,29	1,35	1,61	1,96	2,23	2,50
Asturias	1.061.756	1.051.229	1.042.608	1.034.960	1.028.244	1.022.800	15.354	17.524	20.034	21.242	22.049	21.083	1,45	1,67	1,92	2,05	2,14	2,06
Baleares	1.103.442	1.104.479	1.107.220	1.115.999	1.128.908	1.149.460	11.483	11.630	14.587	16.761	17.328	20.674	1,04	1,05	1,32	1,50	1,53	1,80
Canarias	2.104.815	2.100.306	2.101.924	2.108.121	2.127.685	2.153.389	23.196	13.885	16.852	19.417	21.638	23.390	1,10	0,66	0,80	0,92	1,02	1,09
Cantabria	588.656	585.179	582.206	580.295	580.229	581.078	13.774	13.945	13.370	15.283	15.734	17.179	2,34	2,38	2,30	2,63	2,71	2,96
Castela e León	2.494.790	2.472.052	2.447.519	2.425.801	2.409.164	2.399.548	62.047	73.546	85.301	88.709	93.374	104.776	2,49	2,98	3,49	3,66	3,88	4,37
Castela-A Mancha	2.078.611	2.059.191	2.041.631	2.031.479	2.026.807	2.032.863	36.322	36.796	41.338	51.473	57.838	62.182	1,75	1,79	2,02	2,53	2,85	3,06
Cataluña	7.518.903	7.508.106	7.522.596	7.555.830	7.600.065	7.675.217	125.821	126.450	126.668	141.058	155.037	163.730	1,67	1,68	1,68	1,87	2,04	2,13
C. Valenciana	5.004.844	4.980.689	4.959.968	4.941.509	4.963.703	5.003.769	41.809	43.239	51.564	61.488	74.354	88.242	0,84	0,87	1,04	1,24	1,50	1,76
Extremadura	1.099.632	1.092.997	1.087.778	1.079.920	1.072.863	1.067.710	21.697	22.242	24.435	25.582	29.189	28.237	1,97	2,03	2,25	2,37	2,72	2,64
Galicia	2.748.695	2.732.347	2.718.525	2.708.339	2.701.743	2.699.499	39.004	41.823	49.101	55.370	60.099	61.636	1,42	1,53	1,81	2,04	2,22	2,28
Madrid	6.454.440	6.436.996	6.466.996	6.507.184	6.578.079	6.663.394	90.038	101.304	108.817	117.758	141.699	143.622	1,39	1,57	1,68	1,81	2,15	2,16
Murcia	1.466.818	1.467.288	1.464.847	1.470.273	1.478.509	1.493.898	27.029	27.485	32.134	33.962	34.999	35.054	1,84	1,87	2,19	2,31	2,37	2,35
Navarra	640.790	640.476	640.647	643.234	647.554	654.214	8.454	9.038	9.754	12.284	13.668	13.801	1,32	1,41	1,52	1,91	2,11	2,11
País Vasco	2.188.985	2.189.257	2.189.534	2.194.158	2.199.088	2.207.776	41.049	51.044	56.449	62.070	65.017	67.062	1,88	2,33	2,58	2,83	2,96	3,04
A Róxa	319.002	317.053	315.794	315.381	315.675	316.798	6.320	6.743	7.592	7.396	8.100	8.282	1,98	2,13	2,40	2,35	2,57	2,61
Oruta y Melilla	169.472	169.847	170.545	171.079	171.528	171.264	1.899	2.348	2.568	2.631	2.763	2.906	1,12	1,38	1,51	1,54	1,61	1,70
España	46.771.341	46.624.382	46.557.008	46.572.132	46.722.980	47.026.208	745.720	796.109	865.564	954.831	1.054.275	1.115.183	1,59	1,71	1,86	2,05	2,26	2,37

* Cifras INE de poboación a 1 de xaneiro.
Fonte: Insserso.